

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 6 20 MAYIS 1975 5 TL.

**HÜKÜMET
BUNALIMINDAN
ANAYASA
BUNALIMINA'**

SAĞ BASIN

TEFRİKALARA KALDILAR

12 Mart döneminde iyi alış - mışlardı. "Anarşistler Gemi Batırdılar" "Komünistler Tiyatro Yaktılar"-çek sekiz sütuına man şet.Devri geçti bunların. Ama bir şeyler yapmaları do gerekli. "Kömdolar adam öldürdü, o - kul bostı" diyemeler ya. Bu se fer, bitmez tükenmez peilivan tefrikalarının yanına birer de "anarşist" tefrikosı yerleşti - ler. "Mahir Çayan ve arkadaşla rını Kimler Kaçırıldı"- "Gizli Örgütün Albayı"- "THKO"...

Anlaşılan bu tefrikaların ya zarları Bond filmlerinden çok etkilenmişler, yo do Bond ' lar dan direktif alıyorlar. Ama nere de bizimkilerde Fleming'inkapa sitesı. Ayrıca halkımız bu bey - lerin zannettiği gibi geri zekalı do değil böyle..
Daha açık oynayın beyler, i - çinizde kalmasın.

VATANDAŞLAR SABIRSIZLANIYOR NE DURUYORSUNUZ!

"Evet. Aynı 1950 sonrası günleri yaşıyoruz. Vatandaşlar tızan, haksız ve usulsüz tayin edilmiş, CHP'ye çolışan, votondaş işini görmeyen ve oyanan , devlet kapılarını millete kopu - yon, CHP emrindeki kişilerin gö revinden alınmasını istiyor. Bu konuda sabırsız. Fakat, şartları , düşünen pek az. Hükümetin bir koalisyon hükümeti olduğunu , memurların nakil, tayin, azil ve terfi işlemlerinin çeşitli usulle re tabi bulunduğunu, toplu sözl eyme ve kanunların mevcudie tını dikkate olan çok az..."
Son İlavdis-Abdullah Uraz İşte böyle sayın memurlar. Va tandaşın sesine kulak kabartan MC'ciler sizi temizleyiverecek ama 'bu kanunlar, usuller gecikt iriyor işi. Fakat bakın Ecevit nasıl becermiş:
"TAYİN VE NAKİLLERDE . CUMHURİYET TARİHİNİN RE - KORU ECEVİT'E

CHP'nin 7.5 ayda 3782 yük - sek memurun yerlerini değiştirdi"
Tercüman
Madem Ecevit yopmuş, o za - man MC'de yapar elbet. Fakat acaba Ecevit'in rekorunu kıra - bilirlir mi?

Hesaplayalım. Yuvarlak he - sap 30 bakanlık var desek, hep - sine 20 Genel Müdür ve Müs - teşar olsa, eder 600 yüksek me - mur. 200 de müşavir olsa eder , 800. 200'de sağdan soldan:1000 Yak , yok imkansız kıramazlar bu rekoru. Bu hesapla daha üçte bi rini bulamadık 3782'nin. Hani derler; "yo hesap bilmiyorsun , yo do hiç dayak yemedin"

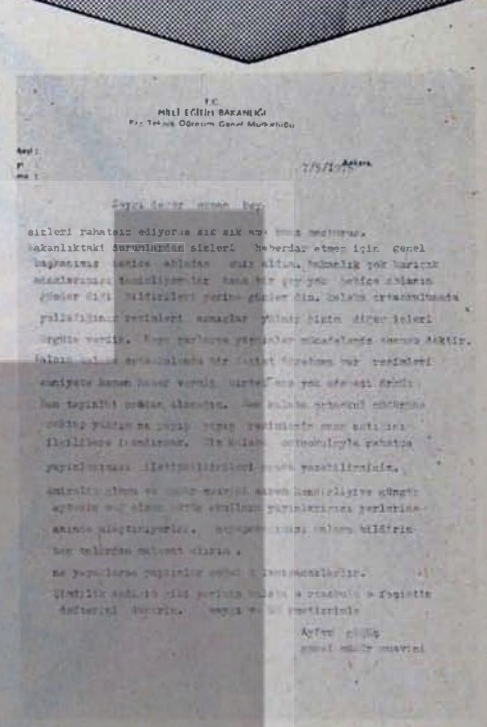
19 MAYIS NASIL KUTLANACAK?

Kapalı eşofmanlarla...
MC hükümetinin MSP kanadı 19 Mayıs'ın böyle kutlanmasını istiyor. Genç kız ve erkekleri - miz törenlere moya yerine kapa lı eşofmanlarla çıkacaklar ve "teşhir illeti"nden kurtulacak - lar. MC'nin diğer Üyelerinin bu, isteği destekleyip destekleme - diklerini bilmiyoruz. Biz yine de bazı hatırlatmalar yapalım.
Dünyanın her yerinde Tüm sporlar (buz hokeyi ve binicilik gibi sporlar hariç tutulursa) o spora uygun mayolarla yapılır ; bu bir.

İkincisi, kimse kimseyi aptal bel lemesin. Seks yayınları, seks film leri bilingli ve sistemli bir şe - kilde arttırılır, teşvik görkürken böyle işlemlerle göz bayanoca - ğı düşünülmesin.
Üçüncü hatırlatma MSP'li İç işleri Bakanı Oğuzhan Asılürk'e: Kendisi büyük şehirlerin göbeğin de, ama caddelerinin üzerinde ser - bestçe iş gören randevu evlerinin olduğunu bilme z mi? Yoksa herke sin (ve bu orada polisin) bildiği ni bilmezlikten mi gelir?
Evliliğin yasal sınırlarından kurtulmak isteyenler, kadın tica retinin suç ortakları; kimsenin namusuna dil uzatmasınlar.

Milli Eğitim Bakanlığında kıyım nasıl tezgahlanıyor: MC Hükümeti ile acemi polis elele

13 Mayıs tarihinde bir mektup geldi. 7 Mayıs'ta yazı - lıp 8 Mayıs'ta Ankara'da adi postaya verilmiş. Mektup "TC Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Mü - dürlüğü" ontelli kağıda yazılmış. Altına, Genel Müdür yardımcılarında birinin adı konmuş. İmza yok.
Genel Müdür Yardımcısı, gizli örgütten (!) aldığı gö - revleri yerine getirdiğini, hücresini (!) ve hücresi yerini (!) açıklıyor.
Anlaşılan, MC ile acemi polis elele bu Genel Müdür Yardımcısı'nın başını yemeye karar vermiş. Burası açık. A - ma bu zahmete ne gerek var? Daha mertçe boş yiyeme zmi siniz?

TARİHTE BU HAFTA

21 Mayıs 1963	27 Mayıs Devrimi ve getir - diği Anayasa'nın doğrultusuna ters düşen siyasal gelişim - lerin doğurduğu tepkiler sonu cunda Harb Okulu öğrencileri, 22 Şubat'ta emekliye sevkedi - len subayların önderliğinde ha rekete geçtiler. Hareket hükü - mete bağlı kuvvetlerce bastı - rıldı. Daha sonra yargılanan subay ve öğrenciler çeşitli cezalara çaptırıldılar. Talat Aydemir ve Fethi Gürcan id - dam edildi.
21 Mayıs 1971	Anayasa Mahkemesi, bugün - kü koalisyon ortaklarından Mil li Selamet Partisi'nin öncüsü

22 Mayıs 1876	2000 Tersane işçisi birik - miş ücretlerini almak için greve gittiler. Grev, Bahriye Nazırı'nın vaatlerine kanaarak işbaşı yapmak isteyen bir böl - lüm işçi tarafından kırılmak istenmiş, grevci işçilerin karı larının da katıldığı çatışmalar doğmuştur.
22 Mayıs 1910	İşçilerin, ücretlerin artırıl -

22 Mayıs 1939	Mussolini ve Hitler, güçleri ni birleştirmek ve saldırgan emellerini gerçekleştirmek a macıyla İtalya ve Almanya ara sında askeri işbirliğini ön - gören "Çelik Pakt"ı imzala - dılar.
---------------	--

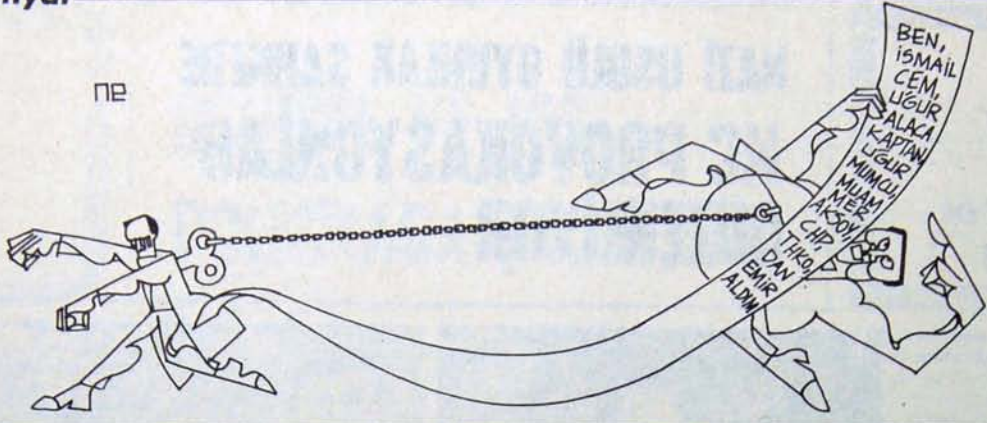
22 Mayıs 1947	Türkiye ve Yunanistan' a "yardım" kılıfı altında ortaya atılan Truman Doktrini yürür lüğe girdi. Bu iki ülkeyi dünya kapitalizminin sadık birer müttefiki yapmayı amaçlayan ve NATO'nun habercisi olarak nitelenen "yardım"ı ismet in - önü Amerikan milletine teşek kür ederek kutladı.
23 Mayıs 1919	İzmir'in Yunanlılar tarafın - dan işgal edilmesini protesto etmek amacıyla İstanbul' da Sultanahmet'te büyük bir gös - teri yapıldı. Gösteriye birçok işçi ve işçi örgütü katıldı.

YURUYUŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAHİBİ: Nihat SARGIN	ADRES: Konur Sakak 15/B Yenişehir-ANKARA Tel: 17 45 81 ABONE KOŞULLARI: Yıllık: 200,-TL. 6 Aylık:100,-TL. Dış Ülkelerde abone bedeli iki katıdır.	İLAN KOŞULLARI: Arka Kapak Renkli : 7.500,-TL. Arka Kapak Siyah Beyaz : 6.000,-TL. İç Sayfalarda sütun santimi : 20,-TL. İç sayfalardaki yayın ilanları % 50 indirimlidir.	Baskı: Karaca Ofset Matbaacılık Tesisi Dağıtım: Hürriyet Gazete Dağıtım A. Ş. Telefon 28 50 20-İstanbul Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, Gönderilen yazı ve Fotoğraflar iade edilmez.
-------------------------	--	--	--

SORUMLU YÖNETMEN:
Taner TUNCEL

TEKNİK SEKRETER:
Uğur OKMAN

yalgın
küçük

HÜKÜMET BUNALIMINDAN ANAYASA BUNALIMINA

Demirel başkanlığında MC hükümetinin kurulmasıyla biçimsel demokrasi kurtarıldı. Hükümet bunalımı çözüldü. Ancak çözüm demokrasinin özünü tehlikeye atmak pahasına sağlandı. Anayasa'ın özüne ters düşen demokratik ilkelere saygısız bir azınlık, hükümetle geldi.

Milliyetçi Cephe hükümetinin kurulmasına karşı çıkanlar, ortadaki tehlikenin önemini yeterli anlatamadılar. Anlaması gerekenlere anlatamadılar. Yeterli ölçüde bir açıklıkla ortaya koydular. Ancak anlaması gerekenler anlamamak için özel bir direnç gösterdi.

İsmail Cem olayı ile bu direnç sürdürüldü. Cem'in TRT Genel Müdürlüğünden alınması için gerekli yasal ve anayasal koşulların hiç birinin mevcut olmadığı ortaya kondu. DİSK, Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, TÖB-DER, öğrenciler, öğretmen üyelerinin çok büyük bir çoğunluğu bu girişimlere karşı çıktı. Barolar Birliği Başkanı, girişimin hukuka aykırı olduğunu açıkladı. Hukuk Kurumu aynı yönde görüşlerini belirtti. Son seçimlerde en fazla oyu almış olan Parti'nin Genel Başkanı, şimdiye kadar alışılmamış bir sertlikle, anayasaya aykırı davranışı durdurmak istedi. Ancak bütün bunlar bir sonuç vermedi. Kendilerine boyun eğmeyen, kuyruk sallama yan herkesi dışıyan ve taraflı sayan MC hükümeti, Cem'i yerinden almayı kararlaştırdı. Cumhurbaşkanı'nın onayı ile bu karar "tekemmül" etti.

Ve böylece Türkiye'de Anayasa bunalımı başlamış oldu. Bu bunalımı ve niteliğini, uzun süren sessizliğini bozmak ihtiyacını duyan Anayasa Hukuku Profesörü İlhan Arsel şöyle açıkladı: "Kararın imza edilmesi halinde TRT'nin Anayasa ile güvence altına alınmak istenilen tarafsızlığı ve dürüstlüğü kökünden ve artık kolay kolay tamir edilmez şekilde yok edilmiş olacaktır, ki bunun yaratacağı tehlikeler hükümet bunalımından da daha vahim olacaktır. Türk demokrasisini gerçekten yaralayacaktır." Kararname MC Hükümeti sözcülerinin deyişleriyle, imzalanarak tekemmül etti. Böylece anayasa bunalımı başladı. Demirel ve yandaşlarının artık bir anayasa bunalımı yaratmaksızın hükümet edemeyecekleri bir kez daha kanıtlanmış oldu.

İşin bundan sonraki hukuk düzeyindeki gelişimi pek önemli değil. Yapılan işin hukuka aykırılığında hiç kuşku duymayan Demirel hükümetinin, Cem'in yürütmeyi durdurma kararını önlemek için "tekemmül" etmiş kararı "teblig" etmeyecek çeşitli manevralara başvurması da hiç önemli değil. Hatta şu şekilde veya bu şekilde yakın bir zamanda veya bir süre sonra, kararın Danıştay'dan dönüp dönmemesi de önemli değil. Önemli olan, bilerek ve bilinç içinde anayasa bunalımının başlatılmış olması.

Çünkü anayasa bunalımı başladığı yerde durmuyor. Çünkü bunalımın başlatıldığı demokrasiyi yaratma süreci, denetim organlarındaki düzeltme sürecinden daha hızlı gelişiyor. Daha hızlı gelişti. Cem'in görevinden alınmasıyla başlayan girişimler, Anayasa Profesörü'nün dediği gibi, daha vahim sonuçlar doğurarak hızla gelişti.

Cem olayı, zaten uyanık olan demokratik güçlerin daha dik olarak başlarını kaldırmalarına ve seslerini duyurmalarına yol açtı. Hükümete gelir gelmez iç ve dış sermayeden yana ekonomik politikalarını bir bir uygulamaya koymaya başlayan Demirel hükümetini, sıkıştırılmaya başladı. Petrolde sıkışan, demir-çelikte kendi içinden zorlanan, pamukta tekstil fabrikatörlerinin basıncını duyan inançsız sivil adaleet sözlerinden sonra banka kredilerini özel kesime daha çok akıtmaya başlayan hükümet sessizliğe ihtiyaç duy-

maya başladı. Kaçınılmaz olarak demokratik güçlerin direncini kırma zorunluluğuna duydular.

Vural Önsel Olayı, işte tam bu zamanda ortaya çıktı. Nesnel olarak tam zamanında kamu oyunun önüne geldi. İlk bakışta bu olayın MC Hükümeti için Tanrı'nın bir "lütüf" olduğunu düşünmek mümkün. Hem Halk Parti'li, hem TİP'li, hem TSİP'li hem Mao'cu ve hem de Türk Hukuk Kurumu müdavimi birisi Demirel'e saldırmıştı. Saldırırken de bütün belgelerini yanına almıştı. AP'li Bakan Seyfi Öztürk olayın anında Vural Önsel'in niteliklerini ve belgelerini kamu oyuna açıkladı. Olaydan hemen sonra Türkiye, Eskişehir'de, Vural Önsel'in Türk Halk Kurtuluş Cephesi mensubu olduğunu bildi. Bir gün sonra da Önsel, Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde Türkiye hakkı çıkararak açıklamalarda bulundu. Böylece Türkiye'nin antelerinin gücü belli oldu.

Vural Önsel Olayının da gelişmeleri devam edecek. Öyle anlaşılıyor. Yargı organları incelemelerine devam edecek. Yalnız şu anda işin bu yanı da pek önemli değil. Önemli olan şu: Türkiye demokrasisinin bu tür tertiplerden artık ne kaybı ne de kazancı olacaktır. Ecevit'in, olayın ilk gününde büyük bir heyecana kapılarak bu olayın "Türk demokrasisi ve CHP için bir ihanet" olacağını söylemesinin aksine, bu olayın demokrasiyle hiç bir ilgisi yok. Demokratik güçlerin bilinç ve deneyim düzeyi, bu tür tertipleri çoktan aşmış.

Yalnız bu olayın başka önemli yanları var: Türkiye'nin içine girmiş olduğu demokrasi ve anayasa bunalımıyla ilgili önemli yanları. MC Hükümeti, bu tür olaylardan medet umar durumda. Anayasa ve demokratik düzeni kemirebilmek için nesnel olarak bu tür olaylara muhtaç. Bu ihtiyaç, bu tür olayların tekrarlanmasına yol açabilir. Demokratik güçlerin bunu bilmesinde yarar var. Bunun bilinip, bu tür olayların paniğe kapılmadan sorumlunun iktidardaki partiler olduğunu sık sık söylemesinde yarar var.

Cem Olayı ile Vural Önsel Olayının birlikte ortaya koyduğu önemli bir nokta da şu: MC Hükümeti'nin anayasaya ters tutumunu sürdürmek için gözünü hiç bir budaktan esirgemediği, esirgemeye devam edeceği anlaşılıyor. MC Hükümetinin liderlerinin sermaye sınıfının siyasal özemlelerini gerçekleştirme için kendilerini bile zor duruma düşürmeye hazır oldukları gün ışığına çıkıyor. Kendilerini zor duruma düşürmekten çekinmeyenler, başkalarına zorluk çıkarmak için neler vabmazlar?

MC Partileri, anayasa bunalımlarını artırıcı olayları yaratmaktan kaçınıyor. Bunlara "solcu eylem" görüldüğü için elinden geleni yapıyor. Ortaya çıkan her olayı, ilericilerin omuzlarına yüklemek için gösterdiği çabalara bir sınır tanımıyor.

Bu durumda ne yapmak gerekiyor? Yapılması gerekenlerden birincisi çok açık. Anayasal ve demokratik düzeni korumak için eskiden daha çok uyanık ve bilinçli olmak. MC'nin her oyununun üstüne yürüyerek bunları killelere götürmek. Çünkü demokrasi ve anayasa bunalımının başladığı yerde killeleri uyanık tutmaktan daha güvenilir bir yol mevcut değil. İkincisi, MC Hükümetinin oyunlarının üstüne yürürken, gerekli titizliği ve dikkati göstermekle birlikte 12 Mart'la birlikte aşırı ölçülere varmaya başlayan "provokasyon kuruntusunu" bir kenara atmak gerekiyor. Çünkü anayasa bunalımının başladığı yerlerde aşırı provokasyon kuruntusu bütün demokratik direnişlerden vazgeçmek anlamına gelebiliyor. Halbuki bugün anayasa ve demokratik düzeni korumak için her türlü demokratik direnişi göstermek zorunlu.

**TÜRKİYE'DE
YÜRÜYÜŞ**

NAZİ USULÜ OYUNLAR SAHNEDE MC PROVOKASYONLAR DÜZENLİYOR

"Bakanlar Kurulundan çıkar- ken Demirel yumrukladı, bu- run kemiği kırıldı!"

"Demirel dövüldü."

"Başbakanlık binasında iç- reñç tecavüz. CHP'li saldırı- gan, Demirel'i muşta ile yum- rukladı."

"Demirelsaldırıya uğradı."

"Ecevitçi bir anarşist De- mirel'e suikast yaptı."

"Türkiye'de ilk defa baş- bakan dövüldü. Demirel: Yara önemli değil, hadise çok çir- kin, dedi..."

Geçtiğimiz haftanın Salı günü saat 14 sularında Baş- bakanlık binası içinde mey- dana gelen olay bu başlıklarla kamuoyuna duyuruldu. Olayı izleyen günlerde başkent so- haklarında geliş güzel kalaba- lıklar gösteriler düzenledile ve bol bol "Kahrolsun Ecevit" "Komünistlere ölüm" diye bağırdılar...

Aynı gün Oyuncular Birliği Tiyatrosunun kapı ve pencere leri kırıldı, gece de Prof Muammer Aksoy ile Prof Uğur Alacakaptan'ın evlerinde dinamitler patladı. Ankara'da bir öğretmen bıçaklanırken Sivas'ta TÖB-DER üyesi Devrim İkkoku öğretmeni Hüseyin Esen geceyarısı evinin kapısında 7 kurşunla öldürül- du... Eşinin gözü önünde öl- dürülen Öğretmen Esen'in katilleri bulunamadı.

YÜRÜYÜŞ baskıya hazırlar- nırken elde edilen bilgiler bun- lar.

"Lutf-u İlahi,"

"Devlet güçlerine yardımcı- lık" adı altında sürdürülen ko- mando saldırılarının, yaralama ve öldürmelerin adeta olağanlaştığı Türkiye'de, Milliyetçi Cephe hükümetinin yedinci haftası bu tablo ile baş- ladı.

Süleyman Demirel, başba- kanlık binası içinde, makam o- dası önünde ne dediği belirsiz bir kişi tarafından dövüldü. Yumruk sahibinin adı: Vural Önsel'di...

Vural Önsel bir akıl hastası mıydı, yoksa siyasal bir tertib- nin maşası mıydı? İleriki ihtimali besleyen belirtiler mevcut. Olayı, siyasal istis- mar konusunda altın değerinde bulan çepheçiler, daha son- rakı gelişmeler karşısında şaş- kınlaşa düşüldüler. Cephenin AP kanadı İhaleli CHP'ye yükle- meğe çalışırken, komandabaşı Türkeş Kütahya CHP il merke- zini ziyaret ederek "Saldırını- nı CHP'ye maledilemeyeceği ni" söyledi. CHP Başkanı olayı kendi üstübu içinde süslerken, MSP daha bir orta yol tuttur- mayı tercih etti.

Olay, Türkiye'de demokrasi yi boğazlamak konusundaki karar sahlı, büyük sermaye- nin bir kesimi adına iş gören

"LUTF-U İLAHI"

cepheçilerin tasarı ve planla- rını açığa çıkarması bakımın- dan düşündürücüdür. Olay bir sağı gazetesinin başyazısında "Lutf-u İlahi" olarak nitelen- dirilmiştir.

Olay nasıl olmuştu? Or- taya çıkan somut tablo neydi? Bu, bir hayli ilginçtir.

Yumruğun Öyküsü

Geçtiğimiz haftanın Salı günü bakanlar Kurulu saat 9.30'da toplanmış ve beş saata yakın çalışmıştı. Saat 14 sularında Süleyman Demirel gazetecilere bir açıklama yaparak toplantı hakkında bil- givedi. Daha sonra da yanın- da bir kısım bakanlarla ma- kam odasına yöneldi. Tam bu sırada, güvenlik görevlileri ta- rafından kuş uçurtulmayan ko- ridorda Demirel'in hiç de yabancı- cı olmadığı bir zat girdi. Çeşitli vesilelerle Demirel'in yanına gidip gelen bu kişinin adı Vural Önsel'di...

Önsel 1970 yıllarında yayınlan- nan Sancıak dergisinin yurt içi Haberler Müdürlüğü yapmış ve dergide Başbakan Demirel ile yanyana çekilmiş fotoğra- ları yayınlanmıştı. Önsel o zamanların Gençlik ve Spor Bakanı ve AP Aydın Milletve- kilii İsmet Sezgin'in de pek yakından tanıdığı bir kişiydi. Hatta beş yıl önce Önsel aile- sine bir telgraf çekerek bir evlenme olayını kutlayacak ka- dar da Vural Önsel'e yakındı.

Ailesi içinde ve çevresinde dengesiç halleriyle tanınan ve bu arada Almanya'da hirsizlik ve esrar içme suçlarından bir- kaç kez hapisşaneyeye girip çı- kan Vural Önsel önceki hafta içinde Başbakan Süleyman De- mirel'den iş istemişti.

Karışık hesabın buruşuk be- zi...

Başbakanlık görevlileri ta- rafından artık tanınmıyordu. Onun içindir ki, başbakanlık koridoruna girmesi engellen-

medi. Önsel'in elinde siyah bir çanta bulunuyordu. Önsel daha sonra Turhan Feysioğlu tara- fından "Önceden bilecek ve düşünülerek" diye nitelendirilen "Tecavüz hareketi" ne eli- boş girişmiyordu. Çantasının içine, CHP Ankara İl Gençlik Kolu tarafından düzenlenen eği- tim seminerine giriş kartı ile TSİP tüzük ve programını, YÜRÜYÜŞ ve İhalkın Sesi, der- gilerini yerleştirmeyi ihmal etmiyordu.

Çantada bulunanlar bunlar- dan ibaret kalmıyordu. Alman Seodkalar Birliği bilteni "Sendikalar ve Politika" adı- nın kitab, Metal İhaberler gaze- tesi ile Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e hitaben kaleme alınmış 28 sayfalık bir yazı da çantadaydı.

Önsel, "Arkadaşım" diye başlayan "Devrimler Patla- mak üzere" adlı yazısını da özele çantasına yerleştirmiş- ti. Eh, herşey tamam olduktan sonra da sıra Başbakanı dövmeye kalmıştı... "Lutf-u İlahi" başbakanın burnu üzerine vurulacak bir yumruğa kalıyo- rdu!

Sonra olan oluyordu...

Kıyamet Kopuyor

Ünvanı "Devlet Bakanı" olan Seyfi Öztürk hükümet kurul- duğundan beri görevi kesintile- le saptanmadığı için olacak esaslı bir "icraatı" fırsat ya- kaladı. Suçlunun çantasındanca- kanlar hazine gibiydi. İlk aşğda CHP'yi vurmak hayli cazip göründü.

Başbakanlığın merdivenle- rinde, suçlunun CHP Gençlik Kolları tarafından düzenlenen seminere giriş kartını gazete- cilere ve o sırada başbakan- lığın önünde biriken kalabalığı gösterdi: "Vural Önsel CHP liydi"

Çantadan neler neler çıkma- mıştı? Bir mektupta "Devrimci ölür, devrimler yaşar" yazı

yordu. Suçlunun Dev-Genç üye si olduğu da kesinleşmişti. Ho- Şi-Minh fotoğrafı ile Vietnam, diğer belgelerden de Doğu Almanya ile irtibat halinde ol- duğu da anlaşılıyordu. "Bütün deliller eldeydi..."

Öztürk'ün heyecanlı sesi beklenen sonucu yaratmadığı- cikmedi.

Başbakanlığın önünde, tekli top- luluk "Kahrolsun Ecevit", "İs- mail Cem'e ölüm" diye bağır- maya başlamıştı bile...

Cadı Kazanı

Olay bir anda başkente ya- rınlık. Gazete büroları harıl harıl yeni bilgiler toplamaya çalışılıyor. Tam bu sırada Ara- dolu Ajansı gazete bürolarına şu önemli atlatma haberi geç- ti:

"Başbakan Süleyman Demirel'i yumrukla yaralayan mü- te cavinin Vural Önsel adındadır CHP'li olduğu anlaşmıştır."

Öğvenildiğine göre Vural Önsel, "Ben Uğur Alacakaptan'dan Uğur Mumcu ve Cem'den emir aldım. Ve bu işi yaptım, çok pişmanım-demıştir..."

Anadolu Ajansının 48 No'lu haberi buydu. Ok menzile ula- şıyordu. Bu arada bir, terslik oldu. Ankara Emniyet Müdürlü- Hüseyin Talay bir açıklanmaya parak "Soruşturmanın büyük bir gizlilik içinde yürütüldüğü- nü, soruşturma sırasında sa- niğin kimseyle temas ettirile- mediği gibi bu soruşturmaya ilişkin olarak çıkarılması bazı söylentilerin ve sözlerin tümüyle asılsız olduğunu" açık- ladı.

Resmî makamların bu açık beyanı karşısında Anadolu Ajansı öteden beri huy edindiği şu notu geçmek zorunda ka- ldı:

"Bugünkü iç haberler bül- tenimizin 23. sayfasındaki 'sal- dırgan; emir aldım, bu işi yap- tım başlıklı 48 numaralı habe- ri iptal edilerek..."

Meclisteki Konuşmalar

Aynı alanda tefeciler, meo- lis kürsüsünden olayı alabildi- ğince istismara başlamışlardı Olay gerçekten "Lutf-u İlahi" idi!...

Feyzoğlu aradığını fazla - sııyla bulmuştu. AP Grubu adı- na konuşan başkan vekili İbha- mi Ertem suçlu gencin "Alela- de bir genç olmadığını" ilan e- diyordu.

MHP Mecliste grubu olma- dığı için kurdunda dökemeyen, MSP sözcüsü "Menfur tecavüzü kınamakla" orta bir yol seçi- yor, üstü kapalı olarak CHP'yi işaret etmekle yetiniyordu.

CHP'nin Telafisi

Olay karşısında CHP' nin tavri ne olacaktı? CHP apaçık mizansen kokan, deli marifeti- ni nedense fazla ciddiye alıp te- laşa kapıldı. Bir an önce yük- lütünden gitmeliydi...

CHP adına konuşan Genel Başkan Bülent Ecevit, "eğer son zamanlarda sert konuşma- larımız olduysa bu her türlü saldırının karşısında olduğu - muzdandır" diyerek sözün so- nuna özü eklemeyi unuttu.

Cephenin bile içtenlikle İ- nanmadığı olayla CHP'nin i- lişkisi, CHP Genel Başkanını panjere sürüktü. Başkalarına yapılan saldırı, kendileri- ne yapılan saldırıdan daha çok- tuziyordu Ecevit'li!...

"Devlet güçlerine yardım" adı altında bir takım silah- lı zorbalar öğrenci yurtlarını basacaklar, işçi ve öğrenci öl- dürecekler, yurdun her tara- fında öğretmenler kurşunlan- cak; CHP bunu bir ölçüde ken- dine yapılımsayacağı da, bu arada olayların yaratıcı ve teşvikçisi cephe başkanı dü- şündürücü bir mizansenle bur- nundan yara alıncasına, aynı CHP bu saldırının daha çok karşı- sında olacaktı.

BEY.....EFENDİ

İnönü Örneği De Vardı

Oysa Demokratik Parti Genel Başkanı Ferruh Bozbeğli o laya daha serinkanlı bakmayı becerdi. Sola saldırı konusunda cephecilerden hiçbir kalır yanı olmayan Bozbeğli bir anlamda mizaosenin ters katlanabileceği ihtimaliyle konuşmasını serin kanlı sürdürdü. Bir zamanlar benzer olay İnönü'nün de başına gelmişti. İnönü'ye tabanca sıkın şahıs AP liydi. Ama konu kendi özellikleri içinde ele alınmış ve siyasal istismar konusu yapılmamıştı. Bunun da "siyasi çıkar vasıtası haline getirilmemesi" gerekiyordu. . .

Nitekim, Bozbeğli'nin endişeleri bir gün sonra doğrulandı. Şuönlun CHP'den çok AP'li yöneticilerle yakınlığı belge ve fotoğraflarla doğrulandı.

Vural Önsel bir zamanlar, AP'li Sağlık Bakanı Vedat Ali Özkan'ın tavassutuyla Bakırköy Akli Hastahanesi'nde müşahade altına alınmıştı. AP'li kendilerine yakın bu gencin akli durumuyla ilgilenmeyi ihmal etmemişlerdi. . .

Eskişehirden Alınan Koku

Mecliste olay hakkında bu görüşmeler sürerken Eskişehir'de de ilginç bir basın toplantısı yapılıyordu.

Başbakan Yardımcısı ve MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş Eskişehir'de gazetecilere suçlunun Türkiye İlaık Kurtuluş Ordusu'na mensup olduğunu söylüyordu. Bu sözler gerçekten ilginçti. Çünkü Türkeş'in bu sözü söylediği sıralarda Ankara'da suçlu için her şey denmişti. de tulus Ordusu mensubu denmişti. Türkiye, kokuyu 250 km uzaktan almıştı! . . .

kümet henüz CHP' den özür dilemiş değildi! . . .

TIP Bildirisi

Bu arada rak Türkiye İşçi Partisi' nin görüşünü bildiren Genel Merkez bülteninde "Normal demok rasi şartlarında bir başbaka na kaba saldırı olmaması gereken çirkin bir olaydır. Ama Türkiye bu şartlarda bir ülke olmaktan çıkarılmış, saldırı ların, yaralama ve öldürmele rin kol gezdiği bir toplum durumuna getirilmiştir. Bu durumun baş sorumlusu da, Demirel iktidarı ve bu iktidara katılan partilerdir" deniyordu TIP Genel Merkez Basın Bürosu aracılığıyla yayınlanan bülteinde, Demirel'in yun ruklandığı gün Sivas ve Ankara'da birçok gencin yaralan dığı bildirilerek, kimliği bilinmeyen bir kişinin Başbakanın yanına nasıl sokulabildiği soruldu.

TIP Bülteni şöyle devam ediyordu:

"Anlaşıyor ki, olayın gerçek niteliğinin her ne olursa olsun ister bir akıl hastasınınki sise girişimi, ister onun bu durumundan yararlanılarak düzenlenen bir siyasi tertip olsun, iktidar bu olaydan en geniş ölçüde yararlanmak istemiş tir.

Olay, MC partilerinin tam böyle vesileye ihtiyaçları olmadığı

tır. Hem kendi saflarında bir türlü gerçekleştirilemeyen birliği ve beraberliği sağlamak, hem de politik ve sosyal muhalefeti bastırıp susturabil mek için tasarladıkları planlara bir gerekçe hazırlamak pesindedirler, şimdiden resmi açıkların beyanları ve yaratılmaya çalışılan hava bunu açıkça ortaya koymaktadır. İlerici ve demokratik güçlerin önümüzdeki dönemde her zamankinden daha dikkatli ve uyanık olmak zorunda oldukları belirtilen bültenin son bölümünde "Provokasyonlara düşmeksiniz, azim ve kararlılık la, iktidarın bu olaydan da yararlanarak hazırlanabileceği, yeni tertip ve gayretleri bosa çıkarmalıdır" deni.

TRT Olayı

Geçtiğimiz haftanın salı gününe meydana gelen "Yumruk olayı", TRT Genel Müdürü isimli Cem'in görevinden alınması işlemini bir süre için unutturdu. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Cephe hükümeti tarafından TRT Genel Müdürü Cem'in görevinden alınmasına ilişkin kararnameyi geçtiğimiz haftanın başında pazartesi günü onayladı.

Ancak Korutürk şimdiki Nevzat Yalçınca'nın Genel Müdürlüğe atanmasına ilişkin kararnameyi imza lamadı. Şimdi ne olacaktır? İsmail Cem emri tebellüğü edip, Danıştay'a gidecektir. Danıştay'ın lehine karar verir de bu süre içinde TRT Genel Müdürlüğüne bir atama yapılmazsa Cem pekala makamına dönüp oturabilecektir. Ancak bu süre içinde yeni bir atama yapıp yapılmayacağını kestirmek güçtür.

Bu arada TRT'ye MC saldırılarını hızından bir şey kaybetmiş değildi. Şimdiki saldırılar her ne kadar İsmail

Cem'e yönlense de amaç TRT nin baştan aşağı, anayasal görev ve işleyişinden uzaklaştırılmasıdır.

TRT Yayıncılar Birliği bu konuda kamuoyunun dikkatini çekmiştir.

TRT Yayıncıları saldırının esasta kendilerine ve yayınlara yapıldığını bir basın toplantısıyla açıkladılar. 630 TRT'cinin imzasıyla yayınlanan bir açıklamada yayıncılar "Kişiliği ne olursa olsun hiç bir kişi miza ve meslek haysiyetimize sorumsuzca, belgesiz, kanıtızsız saldırıda bulunmak hakkına sahi değildir" dediler.

Bildiri Ve İmzalar

TRT Yayıncılarının bildiri sine imza koymayan isimler ilginçtir. TRT Haber Merkezi ileri alan bu isimler imza koymak gerekçesi olarak bildirin yasalara aykırı olduğu endişesini belirttiler.

Bu bahaneden öte bir şey değildi. Nihayet yasal yönden demokratik bir tavır almak sorunuydu. Yayıncılar, bildiri içinde sorunu salt Cem'i savunmak şeklinde almıyorlardı. Daha gerçekçi ve doğru olarak TRT'nin anayasal ilkelerini savunuyorlardı.

Bildiriye imza koymayanlar garip bir raslantı. İsmail Cem Yönetimi tarafından köşe başlarına getirilmiş isimlerdi

Cem yönetimi TRT'de her devirde renkten renge giren temelde gerici ve işbirlikçi kadroları pasif görevlere ayırırken bunlardan başalan yerlere ikinci tamımı atamak gibi bir hataya düşmüştü. Bunlar arasında Tayyar Şafakı Merkez Haberler Şube Müdürü, Mehmet Bican (Merkez Haberler Şube Yardımcısı), Cafer Demiral (Redaksiyon Şube Müdür Yardımcısı), Ercan San (Parlamento Haberleri Şube Müdürü) Erdinç Sağlam (Parlamento Haberler Şube Müdür Yardımcısı) vardı.

Cem Yönetimi

Ve İkinci Takım

Aslında sağ basının gösterdiği gibi Cem'in Genel Müdür oluşundan bu yana TRT'de leğışen pek bir şey yoktur. Derolar yerli yerinde durmuş hatta bazı yönetim noktaları daha da gerici unsurlara emanet edilmiştir.

TRT'nin başına gelecek bir Nevzat Yalçınca veya bir başka benzeri bu konuda fazlaca bir güçlük çekmeyecektir. Cem kendilerine hazır bir kadro bırakmıştır.

Durum yalnız TRT Haber Merkezi için böyle değildir. Merkez Radyoları ve bölge radyolarında da durum aynıdır. Değişmiş hiçbir şey yoktur.

Aslında TRT, gerek radyo, gerekse televizyon programlarıyla ilşkileriyle 12 Mart öncesi yayıncılığın gerilerine düşmüştür.

TRT Genel yayın ilkeleri, Musa Ögün zamanında değiştirilmiş esaslar içinde yürürlüktedir.

Büyük sermayenin TRT kuşatmasına 12 Mart'tan bu yana bakmak doğru olacaktır. 12 Mart'tan sonra yapılan anayasa değişiklikleriyle özelliği kaldırılan TRT, şimdi de ka-

yıtsız şartsız sermaye borazanı haline getirilmek istenmektedir.

"Bol Spor,, "Bol Eğlence,,

Kurum 12 Mart'tan sonraki Musa paşa yönetimiyle büyük hasar gördü. Televizyon şebekesini yaymak faaliyeti ardından TRT'nin habercilik ve programcılık esaslarını hakim olan ilkelerden adım adım geri getirildi. 14 Ekim seçimlerinden sonra bu hasar derhal onarıcılağa nedereyde geldier kalıplaştırıldı. Musa Ögün zamanında pek benimsenen "Bol Spor", "Bol eğlence" yeni yöneticiler tarafından izlenen ilkeler oldu. Gerekçe de, halka televizyonu sevdirmek sonra da eğitmektir! . . . Kinini bala daldırıp yutturmak ala-turkçuluğuna "Osmanlı halkçılığı" rengi vuruldu.

Program ünitelerinin şeflerine "Programların sosyal muhteva taşıması yolunda emirler verildi.

Teknik seviyede gelişmeler programların özüne ve içeriğine yansımadı. Televizyon şebekesinin yayılması ve 20 milyon nüfusun yaşadığı alanlarda izlenebilmesi olanğı 12 Mart sonrası dönemin baş vurduğu bir kolaylıktı. Yöntem aynen izlendi. Hatta bu arada her kordela kesişte Musa paşa saygıyla anıldı.

TRT'nin artan mali olanakları yayınların içerik yönüne nedense hiç yansımadı. Batı taklidi yöntemler ve tüketim toplumu değer yargıları programlara sindirildi.

Tabii bu arada teknik olanaklar programların salt biçim yönüne bazı yenilikler getirilmedi değil. Bu yenilikler öze yansımayınca kandırıcı bir etki de yaratıldı. Tehlike olan da buydu:Kötünün seyrettirilmesii. . . Amerikanın "Atmak kutusu" dedikleri olgu. . .

Cem yönetiminin miras bıraktığı tablo özeti buydu. Pekli bu böylelikle sağ niçin Cem'e saldırıyordu sorusunun cevabı basittir. Büyük sermayenin MC'yi organize eden kanadı keşinlikle "Anti-demokratik yolu seçmiştir. Sağduyunun tercih edeceği demokratik bir Cem, amacı yetmemektedir. Üstelik bir de büyük suç vardır: Faşist olmamak

Üstelik Faşizmin dünyayı kana buladığına, sonradan rezil olduğuna ilişkin bir dizli filmi ekranlara getirilmişti. Aslında Batılı ülkelerin kaynaklarından derlenen dizli film sağıın büyük tepkisiyle karşılaştı Köprüler bu olayla iyiden iyie atıldı. . .

Dışişlerinin Sansürü

Bu konuyla ilgili olarak önceki hafta içinde meydana gelenler de ilginçtir.

9 Mayıs günü faşizmin yenilgiye uğramasının 30. yıldönümüydü. Bütün demokratik ülkelerde bu gün kutlanır. Günlük anlam ve önemini iyi bilen Türkiye Dışişleri Bakanlığının önceki haftaki telaşı görülmez değeri. TRT nöbetçi habermüdürlerine telefonlar yaptıran dışişleri bakanlığı yetkilileri haberlerin yayınlanmasını yasaklamak hükümet politikasına aykırı düştüğünü bildirdiler.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesi ve faşizmin yenilgiye uğramasının 30. yıldönümü dolayısıyla Dünya Ajanslarının geçtikleri haberler çöp sepetine atıldı.

Dışişleri Bakanlığı üzerine düşeni fazlasıyla yaptı. Faşizmin yenilişinin 30. yıldönümü ile ilgili olarak bütün haberler hükümet politikasına uygun olarak verildi. Bu arada ABD Başkanı Ford'un Sovyetler Birliği Prezidyum Başkanı Leonid Brejnev'e gönderdiği kutlama mesajı da bültenlere girmeden tabii...

Finansman Sorunu

Milliyetçi Cephe anti-demokratik yolunda hızla ilerleyen büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Seçim ekonomisinin finansmanı bir türlü sağlanamamaktadır.

Geçtiğimiz hafta bu konuda çıkan haberler, çaresizliği yansıtmaktadır. Cephecilerin gübre ve demir fiyatlarındaki indirimi finanse etmek için hazırladığı bir kanun tasarısı hiç hesaba yokken meclis komisyonunda reddedildi. Hazine'nin Merkez Bankasına olan 12 milyar liralık borcunun konsolide edilmesi (sıfıra indirilmesi) öngören bakanlar kurulu tasarısı Millet Meclisi Sanaayi ve Ticaret Komisyonunda görüşülerek reddedildi. Cepheci partilerin üyelerinde bazıları komisyon toplantısına gelmemişlerdir. CHP'liler de taktik olarak toplantının başında az üye bulundurup oylama sırasında üyelerini toplantıya dahil edince Cepheci'ler hiç ummadıkları bir durumla karşı karşıya kaldılar. Tasarı CHP'li üyelerin oylamasıyla reddedildi.

Hükümet tasarısında 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanunu'nun 50.maddesinde yer alan hükmün uygulanmaması ve bir defaya mahsus olmak üzere hazinenin Merkez Bankasına olan 12 milyar liralık borcunun konsolide edilmesi öngörülmüştü.

Söz edilen kanunun ilgili maddesinde hazinenin Merkez Bankasından her yıl bütçenin yüzde 15'i kadar avans çekebilmesi hükmü yer almaktadır. Ancak hazinenin aldığı avansın bir sonraki bütçede ödenmesi şartı da bulunmaktadır. Buna rağmen 1961 yılından bu yana hazinenin Merkez Bankasına olan borç artışı 12 milyar lira ya ulaşmıştır.

1975 mali yılı bütçesinde Hazinenin Merkez Bankasından yüzde 15 üzerinden hesaplanarak 16 milyar lira avans çekilmesi mümkün bulunmaktadır. Fakat 12 milyar liralık borç mahsup edildiğinde bu rakam 4 milyara inmektedir.

4 milyar liranın gübre ve demir indirimi sübvansesine emmeyeceğini dikkate alan Gemirel hükümeti, hazırladığı tasarıyla Hazinenin Merkez Bankasına olan 12 milyar liralık borcunun konsolide edilmesini öngörülmüştü.

Komisyonunda reddedilen tasarısı buydu...

Sermaye Çıkarmada

Durum Türkiye kapitalizminin çelişki ve çıkmazlarını göstermektedir.

Türkiye İşçi Partisi geçtiğimiz hafta bir bildiri yayımlayarak konuya ilişkin görüşlerini açıkladı.

Bildiride Türkiye'de büyük sermayenin finansman kaynak

larının yetersizliği ve ürünlerini pazarlayamama durumu ile karşı karşıya bulunduğu belirtildi ve şöyle dendi:

"Öte yandan işçi sınıfı örgütlü mücadeleciler ve taleplerin de ısrarlıdır. Diğer emekçi kitlelerin de, politik bilinci yükselmiş, ekonomik ve demokratik istemleri belirginleşmiştir. Türkiye burjuvazisi işçi ve emekçi kitlelerin bu taleplerini kapitalizm çerçevesi içinde belirli bir ölçüde değil karşılayacak gücü değildir.

Çok partili, seçimli parlamento bir "anti-demokratik" veya örtülü faşizan bir rejim sahnelendiği belirtilen bildiride asıl "hedef işçi sınıfı, onun sendikası ve politik hareketidir." dendi. Ve faşizan girişimlerin güden günen yaygınlaştığı, iç politikadaki anti-demokratik gelişimin dış politikaya da yansıtıldığı kaydedildi.

İsten Çıkarılmalar

Basına gereğince yansınamaktadır. Ama son günlerin hızla gelişen önemli bir olayı fabrikalardan toplu işçi çıkartmalarını, işçilerin DİSK'e bağlı olmaları, onların işlerine son verilmede etkilenmektedir.

Geçtiğimiz hafta içinde İstanbul birinci ordu kooperatifinde (ORKO) çalışan 31 işçi de bu nedenle işlerinden edilmişlerdir. Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan DİSK Genel Başkan Vekili ve Sosyal-İş Sendikası Başkanı Özcan Kesgeç:

"Milliyetçi Cephe'nin ortaya çıkması ve özellikle iktidara gelmesinden beri işçi sınıfı ve emekçi halkın üstüne baskılar yoğunlaşmış bulunmaktadır. Sıkıyönetim bölge-

lerinde grev yasağı bulunduğu için işverenler, son derece keyfi davranmakta, işçilerin yasal haklarını ayalamakta ve sonunda vermemektedirler" di-yerek işçilerin buna izin veremeyeceklerini, demokratik ve yasal mücadelelerine devam edeceklerini ekledi.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİNİN TEPKİSİ

İşçiler üzerine böylesine baskılar yoğunlaşırken Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Orhan Akbulut da, kamu kesiminde huzursuzluğun ciddi boyutlara ulaştığını açıklıyordu.

HACI İLE

HACI-NEVZAT YALÇINTAŞ

FETVACI-CEMAL AYGEN

KİM BU HACI?

TRT Genel Müdürü İsmail Cem görevinden alındı. Cem'in günah ve sevapları üzerine daha uzunca bir süre konuşulacak. Şimdi, yeni genel müdür aday önemli. Onun da en az İsmail Cem kadar tanınması, bilinmesi gerekli. Yeni aday, Nevzat Yalçıntaş. Bir de isminin başında "Prof" var ; Prof. Nevzat Yalçıntaş.

Bu Ülke çok profesör gördü. Ama sanırım Yalçıntaş gibi sini pek görmedi. Çünkü böyleleri kolay bulunmuyor. Gerçi sağ çok adam yetiştiriyor; ama Yalçıntaş gibisi için bir çok kaşulan bir araya gelmesi gerek.

Nevzat Yalçıntaş Ankara'da büyüdü. Ticaret Lisesi'ne gitti. Sonunda bu liselerin yetiştirdiği nadir tüccarlardan oldu. DPT Sosyal Planlama Dairesi Başkanı iken, Ankara'da ucuz arsa kapatması bunun kanıtı. Her neyse, Yalçıntaş'ın gençliği, ticaretin yanı sıra, o dönemde moda olan Hitlerci-Turanlı duygularla yoğruldu. Fakir bir ailede geliyordu. Ama hırslıydı, başarıya gitti. Ve boşandı; evlendi. Hem de oldukça zengin bir ailenin kızını aldı.

Nevzat erdi muradına, biz yaşamı büküsünü izlemeyeye vakt edilem. 1958-1960 arasında "Türk Yurdu" dergisine yazdığı yazılarla sivrildi. Yalçıntaş bu dergide kapitalizmin, güçlü bir savunucusu olarak sosyalizm yerdere yere vuruyordu.

Savunuculuğundaki başarısı, Yalçıntaş'ı uygulayıcılığa yakınlattı. Devlet Planlama Teşkilatı, Sosyal Planlama Dairesi Yalçıntaş'ın emine ellerine bırakıldı. Nevzat Bey bu dairede "militanca" çalıştı. Salcular "kadro" yetiştirir de yetiştiremez mi? DPT'de "kadro" sunu oluşturdu. Bunun için kendine özgü yöntemler kullanıyordu. Örneğin, DPT girişimlerini ilan edilmiyor, özel olarak haber verilenler sınavlara girebiliyordu. Kaza eseri sınav aldığını öğrenen doktorları, iktisatçıları alırsa, onlar da Eğitim Fakültesi mezunu Turanlıların parlak ekamı bilgi leri karşısında sınavı kazanamıyordu.

Kadrolar, Planlama Teşkilatı dışında da oluşturuldu. Ne işe yaradıkları, neyin danışılacağı belli olmayan "danışman"lar tutuldu. Kadro mensupları ve adayları araştırma projeleri (!) karşılığı devlet bütçesinden beslenirdi.

Yalçıntaş Yurt dışında önemli telkik gezilerine çıktığı bir sırada Hacı da alıverdi. Artık sıra Hacı Nevzat'ın profesörlüğüne gelmişti. Hacı Nevzat, bilimsel araştırmalarda kolektivist mi tercih ediyordu. Projelerlik kitabını memurlarına hazırlattı. Çalışma kolektifli, ama profesörlük ünvanını Hacı Nevzat aldı.

12 Mart Hacı Nevzat'a yamandı. DPT'deki görevinden alındı. Ama Türk Sanayici ve İşadamları Derneği bu değerli Hacı'ya kollarını açtı. Hacı o güden beri fakültesinde ve işadamlarının kucağında yeteneklerini sergilemekte. Şimdiden belli değil, ama bir aksilik olmazsa Ankara'da yadınecek. TRT'nin başına geçecek.

Sili devriminin öğrettikleri
●
rene castillo
●
itt belgeleri

DEVİRİMCİ SANAT VE KÜLTÜR KAVGASINDA
5.SAYIDA **MİLTAN**

dağlarca, fikret otyam, ömer polat, kemal sülker
kemal özer, m.tali öngören, nihat behram

JOSÉ MARTÍ SAVAŞÇI ve ŞAİR

P.k. 893 SİRKECI/İSTANBUL

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON
November 9, 1970
Dear Mr. Merriman:
Thank you very much for your letter of October 27 and the 4 pages on United States...
I am most grateful for your...
With best regards,
Henry A. Kissinger
INTERNATIONAL TELEPHONE AND TELEGRAPH CORPORATION
Washington Office
1707 L STREET, N.W., WASHINGTON, D.C. 20036
Kuala Lumpur: INTELEC
October 22, 1970
Dr. Henry A. Kissinger
Assistant to the President
The White House
Dear Dr. Kissinger:
As a result of recent events in Latin America, foreign private enterprise in...
in his...
This is very...
William R. Merriman
Vice President
PERSONAL & CONFIDENTIAL

minde meslek personeline böyle bir hak verilmedi-
zkerlik uygulamasını mümkün olamayacağı gibi, özerk
likten uzak bir radyonun ve televizyonun halka ger-
çek hizmeti götürmesi de düşünülemez.

Gelelim "Cem Olayı",na

"Cem Olayı" diye adlandırılan TRT ile ilgili son gelişmeler içinde bu konular acaba nasıl ele alınmıştır? Gerçi 12 Mart döneminde son derece sıkı birbas kılı altında tutulan TRT, yeni yönetime kovuşturmasından ötürü değil, 14 Ekim 1973 seçimlerinin Türkiye'ye getirdiği geçici bir özgürlük havasını ile rahatlamış ve sonra da geride kalan baskı dönemi sırasında oluşmuş bir birikimin ve TRT'nin hiç bir döneminde görülme- miş üstünlüklerin verdiği hızla çalışmaya koyulmuş- tur. Birikim radyo ve TV programcılarının içindeydi. Baskıdan sonraki oldukça rahat bir dönem içinde yaratıcılıklarını ortaya koyabileceklerdi. Yeni TRT yönetiminin sahip olduğu üstünlüklerin başında ise eski TRT dönemlerinden arka kalan sorunları yeterince teş his edebilme olanağı, hükümetin baskısından uzak ka larak yeniden örgütlenme fırsatı, program yapımına uygun en yeterli ve etkin yöntemleri uygulama şansı ve geri bırakılmış Türkiye'de radyoyu ve televizyo nu en olumlu bir anlayışla kullanma olanakları ve son TRT Yasası'nda bulunmayan özerklik kavramını hiç değilse uygulama ile geri getirme görevi bulunuyordu Yeni ve genç TRT yönetiminin elinde bir de en bol parasal olanaklar ve artık adamakıllı çoğaltılmış pra gramara ve gereçleri vardı.

Günüňün Gün Etme Politikası

Ne var ki "TRT'nin özerk olmayışını bugüne dek uygulamada hiç hissetmedik" sözünün sık sık kullanı ldığı İsmail Cem İpekçi yönetiminde, "özerk kafalı" programcıların yetiştirilmesine önem vermek şöyle dursun, programların gerçekten halka ulaşmasını sağ layabilecek çalışma yöntemlerini ve olanaklarının , geliştirilmesi üzerinde bile durulmadı. TRT'nin parasal olanakları Eurovision Şarkı Yarışması gibi Avrupa plak piyasasının hayrina çalışılan faaliyetlere, bol dedikodulara yol açan TRT dışında, ama Türkiye için de yaptırılan dizi filmlere ve yurt dışından satın alınan yabancı kaynaklı diğer dizi film ve programlara aktı. Başlangıçta yeni TRT yönetiminin iş yapma larına önem verileceği sanılmış, hasta yerli dizilerin yo rılacağı öğrenildiği zaman yabancı kaynaklı prog ramların azalacağı düşünülmüştü. Oysa iş yapımların genellikle para harcamanın ötesinde pek bir omaca yönelik olmadığı, üstelik dış yapımların sayısının da azalacağı yerde adamakıllı çoğaldığı görüldü. Bir de "Gong" adlı yabancı bir gazetesinin Türk Televizyonu nun Avrupa'da 5. sıraya yükseldiğini açıkladığı za man, herkes tarafından kısa zamanda erişildiği sanı lan bu başarının iç yüzü araştırılmadı. Acaba bu go zete 1971'den beri hızla ve her hangi bir programcılık önlemler alınmadan yayım alanı genişletildiği için mi TRT televizyonunu beşinci sıraya koymuştuy? Hem bundan, hem de programların içeriğinin ötürü denil di. Avrupa'daki sayısı bir hayli yüksek TRT eleştirme nin vardı. Bu sonuç acaba nasıl alınmıştır? Heps i Türkiye'ye gelmişler ve televizyonumuzun program larını en oşoğu bir hafta izledikten sonra mı bu yargı ya varmışlardı? Yoksa Türk televizyonundaki yayıml arın yaklaşık olarak yüzde 70'ini dolduran ve za man zaman bu oranın biraz üstüne çıkan zaman zaman da biraz üstüne çıkan dış kaynaklı programla rın ve filmlerin adlarına bakarak mı söz konusu so nuuç açıklanmıştı? Bu soruların üzerinde de durulmad ı ve haklı olarak televizyonumuzun bir yabancı bas ın organı tarafından belgelene başarısı ile duyulan kıvançla yetinildi. Oysa 12 Mart döneminde sonra TRT üzerindeki baskının gevşemesiyle ve TRT'ye gelen genç yönetimin açıldığı hevesle büyük bir çaba gösteren radyo ve TV programcıları acaba TRT' de hangi koşullar altında çalışıyorlardı? Bu konu da TRT dışında hiç araştırılmamıştı. Göstermelik amaçlar la uzatılan ve ancak büyük masraflarla karşılanan rad yo ve TV yayımlarına program yetiştirilmenin güçlük leri bugün yavaş yavaş kendini duyurmakta ve TRT içindeki çalışma hızı ve verimlilik gücü azalmakta ve bundan da en çok yararlanan programcılar ol duğu artık adamakıllı anlaşılıyor. Eğer şimdi TRT Milliyetçi Cephe'nin kararlık amaçlarına teslim edil cekse, bu koşullar altında seçici yöneticilerin kar makarışık ve oldukça yıpranmış ve yetimlik üzerinde istedikleri gibi oynamaları kolayca mümkün olacak tır.

Cem Yönetiminin Eseri

TRT'ye gelebilecek yeni seçici yöneticiler ayrıca Kurum'da pek çok boş makam ya da san bir yıl içinde yanlış ve yetersiz bir anlayışla yapılmış atamalarla karşılaşılabacaklar ve böylece kendi kafalarına uygun yöneticiler bulacaklar, bunun sonucunda da Kurumu içinden teslim almakta bir güçlükle karşılaşamayacak lar. Çünkü Şubat 1974'ten sonra TRT'de çağdaş yayımcılık anlayışına uygun bir düzen kurulmuş , 12 Mart döneminde sırf bir işi olsun diye TRT'nin ki-

lit noktalarına atanmış belki değerleri bulunan, ama o yerlerin uzmanlığına sahip olmayan kişilerle doku nulmasını ve bazı önemli görevler ise ancak danış man olarak getirilen kimselerin yasalarda ve yönet meliklerde bulunmayan yetkileri sadece sözde kalan uygulamalar ile yürütülmeye çalışılmıştır. Oysa TRT nin dışında, İpekçi'nin atamasından sonra Kurum'un yönetimini teslim alanlara yardımcı alabilecek pek çok eski programcı bulunmaktaydı. Bunların İpekçi yönetimine hiç bir baskıya marifolmadı. Ama ona karşın, bazıları TRT'ye bir görev verilmek üzere çağ ırılabilirler hatta bugün bile baş olan görevlere ata nabilirler ve başarılı hizmetler verebilirlerdi. 12 Mart döneminde bu programcılar bugün İsmail Cem İ pekçi'ye yapılan suçlamaların ayınları ile karşılaş mışlar, fakat hiç bir davada ya da soruşturmada suç lu bulunmamışlardır. Herhalde İpekçi de bugün kend i-sine yöneltilen hiç bir suçlamadan ötürü ceza giyme yecek, hatta belki mahkemede hesap vermeye bile zor lanmayacaktır. Ama eğer görevden alınması aynı suç lamalara dayandırılırsa, yerlerine iade etmekten bü-yük bir titizle kaçındığı bu eski ve gerçekten değer li eski radyo ve TV programcılarının düşüklüğü duru ma düşecektir. Bir yerde TRT için önemli olan bu de ğildir. Önemli olan, kilit noktalarında bu gibi sağ lam elemanların bulunmadığı bir TRT'nin Milliyetçi Cephe tarafından kolayca teslim alınabilecek bir du rumda iki yıldan beri tutulmasıdır.

Garip Bir Denge Hesabı

Bu arada TRT yayımlarının ne gibi gelişmeler ol du? İpekçi yönetiminin ilk programları da TRT nin kuruluşundan sonraki ilk radyo programlarınınkinin dı ran eleştirilerle karşılaşmıştır. On yıllık bir prog ramcılık deneyinden sonra yayım planlamasının yapı lamasına yalnız programların içeriği üzerinde durul masına yol açmadı. Özellikle televizyonu izleyenler programlar için yapılan harcamalarla ilgilenecek de ğin bilgileri olduklarını gösterdiler. Bazı yöneticilerin yayım gerisi hizmetleri düzenlemeleri gerekirken, ek randa görünme merakına kapılmaları, açık oturumla rın kötü yönetimi, yine bu açık oturumlara uzmanlık düzeyindeki kişilerin çıkarılmaması ve sözde taraf sızlığı korumak ve acayip bir denge kurmak amacıyla konuşmasını bile bilmeyen kişilerin çağırılması , saçma görüşlerin sunulması ve kuların saptırılması solun da TRT'den endişe duyulmasına yol açtı. Hatta bu yeni TRT yönetimine verilen kredinin sana erdiği ve artık şiddetli bir eleştirinin başlayacağını belir tenler de çıkmadı değil.

Osmanlı Halklığı!

Üzerinde durulan noktalardan biri de gereksiz bir Osmanlıcılık özellikle TV ekranlarından yayımsı ya dı. Yalnız programlarda değil, program aralarında eski saray müziğinin, kaynağı belli olmayan birtakım görüntüsel motiflerle sergilenmesi de ilericiyi ile tanınan ve TRT gibi bir kuruluşu ancak çağdaş bir an layışla yönetmesi beklenen bu yeni TRT ekibinin hay ret ve saçmalıklarla karşılaşmasına yol açtı. Aynı anda da gerçekten geleceğe yönelik ve ülkenin sorunları nı büyük bir gerçekçilikle yansıtan programların a rasında yer alan diğer programlarda ise büyük bir vur dumduymazlıkla beyin yıkayıcı ve uyutucu özellikle re yer verildi, ve bu dönemde de 12 Mart'taki and ıran aşırı bir sansürcülük uygulandı. Öte yandan serma ye-emek dengesi içinde, TRT'nin sermaye kesimine daha çok söz hakkı sağladığı da gözden kaçmıyordu. Nitekim zamanla TRT'nin bu zayıf tarafını sezen seç cephe maksatlı olarak TRT'yi eleştirmiş ve bu eleştiriler karşısında da TRT kendi yolunda özgürce ilerleyeceği yerde, gerilemiş, denge sağlayacağı m ve sağın eleştirilerini hafifleteceğim düşüncesiyle sağ ın güçlü bir sesi haline bile gelme eğilimini göstermiş tir. Fakat son bir buçuk yıllık gazeteler karıştırıldığı zaman görüleceği gibi, TRT yine de sol basın tarafın dan ve yeterince eleştirilmemiş ya da özellikle e-leştirilerden uzak tutulmaya çalışılmıştır.

Bunun nedenleri arasında İpekçi yönetiminde ki, TRT'ye verilen kredi var. İkincisi ise TRT'nin 12 Mart döneminde yaptığı yayımlar hala bellekteydi ve 14 Ekim 1973 seçimleri ile Türkiye'ye kısmen gelen özgürlük havası içinde TRT'nin genç yönetiminin iyi niyetli gıbalarının bu gibi eleştirilerle yararlanması da gözetti yordu. Ayrıca 12 Mart öncesinde ve sonra sında TRT'de görevde olan, ama İpekçi iş başına gel- dikten sonra da TRT'den ayrılan bir ekibi aratacak bir durum oluşturduğu izleniminin de yaratılmasına kimsenin gönü hata yakın değildi. Ne var ki, Milli yetçi Cephe'nin İpekçi'yi değiştirmek üzere gerçek dışı suçlamalarla maksatlı girişimine başlamasından hemen önce, TRT için solda beslenmekte olan iyi ni-yet sona ermekte ve gerçekçi eleştiriler yerşermek ü-zereydi. Fakat TRT'nin ilk yıllarından itibaren görüldüğü gibi sağın sadece kendi sesi durumuna getirmek amacıyla TRT'ye yöneltilmiş beceriksiz, saçma ve ger çek dışı demeglerdeki suçlamalar ve bir de TRT Ge-nel Müdürlüğü için gösterdiği adayın durumu, TRT'de

bir kez daha kahramanların yaratılmasına neden oldu Üstelik şimdi bu yeni kahramanların karumaya kalka cıkları bir "özerklik" de yok.

TRT Yayıncıları

Fakat bu arada halkın radyoya ve özellikle tele vizyondaki bazı programlara ilgi duyduğunu olduğunu belirten de geçmeyelim. Aynı zamanda Milliyet-çi Cephe'nin hiç bir mücadele kuralını gözetmeden ve aklına gelen her suçlamaya birbiri arkasına ve gözü dönmüşçesine TRT aleyhine sıralaması ile birleşince, bu ilgi artmaktadır. Çünkü çeşitli programlarda halkın sesi duyulmakta ve sorunları dile getirilmekte dir. Böyle bir görevi yerine getirirken suçlanan kim- seler elbette tutulacak ve ilgi göreceklerdır. Bu gibi programlar gerek radyoda, gerekse televizyonda çok önceleri de yapılmıyordu. Fakat kamuyuna ilk olarak bu gibi konuların yansıtılması başlangıçta hem yadı rlanmış, hem de o günlerde yine sağın "bunlar kökü a maçlı kişilerdir, bölücülük yapıyorlar" gibi suçlama- ları için başında olduğunu bir dereceye değin et kili alabilmiştir. Fakat aradaki farkı halk 12 Mart dö neminde, bu gibi programların yayımı birinden kes- silince anladı. 14 Ekim 1973 seçimlerinden sonra TRT' ye yapılan atamalarla aynı anlayışla düzenlenen pra gramlar tekrar başlayınca, bu kez halk TRT'ye sahip çıkmaya da yöneldi. Halkın TRT'ye gösterdiği bu ilgi nin bir başka nedeni daha var. 12 Mart döneminde çe ce televizyon söz konusu programlarıyla sadece An-kara'ya yayım yapıyordu. Oysa uzun bir süre iş başın da kalacağı sanan 12 Mart hükümetleri kendi gö-rüşlerini yayımlamak amacıyla halka yakın program- ları da önleme yetkisini daima kendinde kalacağı nı dıran emin olarak, TV ve radyo yayım alanlarını dur-madan genişletmeye hız vermişti. Bugün açılan yeni TV vericileri bile hala o günlerin halkı tek yünde et kilemeye yönelik çalışmaların birer ürünüdür. Ne var ki 14 Ekim 1974 seçimleri 12 Mart yöneticilerinin ne denli yarıldığını ortaya koymakta gecikmedi. Bu ara da da genişlemiş olan TV yayım alanı içindeki halk televizyonun ilk kez kendilerine ait programları gö-rünce, TRT'nin bu görevinin yeni yönetim tarafından başlatıldığını sanarak radyo ve televizyonuna sahip çıkmaktadır.

Ayrıca TRT'deki halk yaklaşımının primini de zaten bir tek yöneticinin yada dönemin toplaması da olanak dışıdır. Çünkü bugün TRT'nin yaptığı ya da çe şitli engellere karşın yapmaya çalıştığı görev, uzun yıllardan beri geçirdikleri tecrübelerin sanucunda bi linçlenmiş olan radyo ve TV programcıları tarafından oluşturuluyor. TRT'nin her döneminde de böyle olmuş ve Anayasa doğrultusundaki program önerileri daima meslek personeli kademesinden TRT'nin üst kademesi-ne yapılmış ve bu öneriler de yönetici kademesinin a günlerde içinde buldukları hoşgörü durumuna göre ya değerlendirilmişler ya da geri çevrilmişlerdir. Ni- tekim TRT yayımların geçenerleri bir açıklama yapar rak, TRT Genel Müdürü İsmail Cem İpekçi'ye yöneltil en hücumların gerçekte kendilerine de yöneltilmiş olduğunu, çünkü programları bir kişinin değil, bir eki bin oluşturduğunu belirtmek gerektiğini duymuşlardır.

Anayasa Görevleri

Son olarak da şu soruyu sarmakta yarar var: TRT Milliyetçi Cephe'nin haksız yadımlarını çeken programları ile gerçekten yüzde yüz Anayasa doğrut usunda yayım yapmakta mıdır? Bu soruyu olumlu bir şekilde yanıtlamak oldukça zor olsa gerektir. Özellikle le televizyonda dış yapımlara ağır veren, kendi bün- yesi içindeki program olanaklarını geliştirmeye yöne lik çalışmayı önemsemeyen, gereksiz yarışmalar için milyonlar harcayan, program üretimi için gerekli alan çalışma düzenini kurmayan, personelinin sosyal hakla rını yasalara ve yirmici yüzü anlayışına uygun bir şekilde düzenleyenmeyen ve bu arada da yıllardan be ri programcılarının kişisel çabaları ile oluşturduğu sa yısız az gerçekçi programlarından ötürü yıldımları çekerek iki üç yılda bir yöneticilerinin değiştirilme- siyle karşılaşan bir TRT'nin bugün yüzde yüz Anayasa doğrultusunda program hazırlamasını beklemek ba şunadır.

Kaldı ki, gerek bu yetersizliği, gerekse yukarda sı raladığımız diğer yetersizliklerden bazıları TRT'nin son yöneticilerinin suçuymuş gibi göstermek de bü-yük bir haksızlık olur. TRT'nin bugünkü eksiklerinin , ve başarısızlığının kökenini eski dönemlerde aramak rekiyor. Hatta Milliyetçi Cephe'nin bugünkü TRT yöneticilerine yöneltilenler amansız suçlamaların ço ğunun nedeni de yine geçmişteki yıllarda yatkınla- rıdır. İşte bu nedenle de son aylar içinde TRT ile ilgili olarak patlak veren olayların bugünkü TRT yöneticile rini çoktan aşştığını ve tüm bunlara sadece "TRT Olay ı" denmesi gerektiğini sanıyoruz. Çıkarıcı çevrelerin yol açtığı tüm bu olayların da yalnız Anayasa ve di ğer yasalarda değil, TRT'nin hiç durmadan Anayasa doğ rultusundaki programları ile halkı sistemli bir an- layışla eğitime başlamasıyla son bulacağına da ina-nıyoruz.

PARAYI NASIL TOPLAMALI?

- TARABYA OTELİNDEKİ SEMİNERDE, FİNANSMAN İHTİYAÇLARININ KARŞILANMASINDA KULLANILAN İÇİN SERMAYE PİYASASININ BİR AN ÖNCE GELİŞTİRİLMESİNİN YÖNTEMLERİ ÜZERİNDE DURULDU.
- VEHBİ KOÇ, BANKALARDA ÖZEL SERVİSLER KURULMASINI VE SERMAYE PİYASASI İŞİNİ BUNLARIN YÜRÜTÜLMESİNİ ÖNERDİ.

İşodamları, devlet yöneticileri ve Üniversite öğretim üyelerinden oluşan "seçkin" bir kadro, geçen hafta İstanbul Büyük Tarabya Otelinde düzenlenen seminerde bir araya geldiler. Seminerin konusu "sermaye piyasasının oluşturdıkları fonları, kamu nun ve özel teşebbüsün finansman ihtiyacının karşılanmasında kullanmak için sermaye piyasasının bir an önce geliştirilmesi" konusunda seminere katılanlar, görüş birliğine vardılar. Seminerde özel olarak bu işin yöntemleri üzerinde duruldu. TÜSİAD Genel Sekreteri eski DPT uzmanı Güngör Üras, bu iş için bir yasa gerektirdiğini savunuyordu. Tahviller ve hisse senetleri yoluyla bu işi zaten gerçekleştirmek teydi. Kamu kuruluşlarına düşen görev, bu safhada konun çıkarak piyasayı düzenlemekten önce piyasayı hareketle geçirecek tedbirleri almaktır.

Koç Holding'in eski genel koordinatörü Halki Alisbah ise piyasayı geliştirmek için değil de düzenlemek için bir yasa ge

rektiğini savundu. Alisbah'a göre, yasa sadece piyasayı düzenlemekle kalmamalı "mali" sorunları da birlikte ele almalıydı. "Mali sorunlar"dan kasıt, "halka açık" şirketlere vergi istisnaları tanımak, bunların gelirini "teşvik" edici tedbirler almak, kurumlar vergisi uygulamasını kaldırmak vs. idi. Bu arada, sermaye piyasasının düzenlenmesi için on yıldır çaba gösterildiği anlatılarak, bu konuda esprili yapıldı. Kanun çalışmalarına başlandı. Sıradaki annelerinin ellerinden tutarak, kısa pantolonla sokaklarda gezilen çocukların şimdi meseleye sahip çıkan kadrolar olarak seminerde yer aldıkları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörü Reha Poroy tarafından getirildi. Halki Alisbah ise yasa çalışmalarına başından beri Reha Poroy'la birlikte çalıştığını belirterek kadronun gençleşmesinden memnunkülüğünü belirtti. Alisbah geçendenede "sermaye piyasası Kanunu'nun Mecliste kadük olmasından yine de memnunkülüğünü duyurdu. Çünkü, bu tasarıda" ma-

li konular" yer almamıştı. Kendi hazırladıkları metin de komisyonunda oldukça değiştirilmişti. Yeni yasa hazırlanırken bunlara dikkat edilmeliydi.

Tarabya Oteli'nin geniş salonlarında bazen konuşulmaya başlanıyor, "seçkin kadro" hürmetkar garsonların sunduğu sütlü kahve ve çayları yudumlayarak günün konularını kendi aralarında tartışıyorlardı. Gruplarda şöyle konuşmalar geçiyordu:

"Azizim, doğrusu Selahattin Kılıç'a hayran kaldım. İnsanın böylesine cesur ve yararlı bir karar alabilmesi için tepsisi gibi bir ciğere sahip olması gerekir."

Yabancı petrol şirketlerine verilen fiyattan bahsediliyordu. Sabancı Holding'in Genel Koordinatörü ve Tarım Bakanı Korkut Özal'ın kardeşi Turgut Özal oldu:

"Hükümetin bu kararı çok yerindedir. Zaten milli kuruluşlar da Irak'tan aynı fiyata ithal etmeye çalışıyorlardı. Zaten petrol konusunda önemli olan petrol arama çalışmalarına hız verilmelidir. Petrolü bulalım önce. ATAŞ'a el

konulacak to ne olacak?"

Aynı Özal, seminerde bir ara "halk tasarrufları" deyimini yerinde bulmadığını söyledi. "Küçük tasarruflar" denilmeliydi. "Zaten hepimiz halkız" diye o çıktı gerekçesini.

Bir iki konuşmacı ise sermaye piyasası kanununun çıkmasını daha fazla küçük tasarrufları hiplerinin aldatılmasını önlemek ve boyuna tahvil ve hisse senedi çıkararak tasarrufların paralarını toplayıp sonradan silinen şirketlere karşı tedbir almak için gerekli olduğunu kapalı bir dille ortaya attılar ancak konuşun yönü kimseyi ilgilendirmiyordu. Bu konular pas geçildi. TÜSİAD Başkanı Feyyaz Berker ise konuşuyordu çok daha "akılcı" bir yöntemle ele aldı:

"Kamu kesimindeki ve hür kesimdeki sınıai kuruluşların hal koşulları ve bunun teşvihi ekonomik açıdan olduğu kadar sosyal açıdan da bir zorunluluktur. Bu, hızla kalkınan ortama çıkardığı sosyal dengesizlikleri de ortadan kaldırır."

Yani halk biriktirdiği para-

rı "hür teşebbüs"ün emrine verecek ama işe ortak olduğu için artık o da sermayedar sayılacak ve orada gırtlak ses çıkarmayacaktır.

Kanun çalışmalarını hakkındaki çeşitli görüşleri ise Vehbi Koç pratik bir şekilde vurguladı:

"Kanun çalışmalarını daha 3-5 yıl sürebilir. Vatandaş ise henüz hisse senedi ile tahvil arasında ki farkın ne olduğunu bile bilmiyor. Benim teklifim bankalarda özel servisler kurulsun ve bu işi şimdilik bunlar yürütsün."

Böylelikle, halkın elindeki paraları toplamanın yöntemleri yine kısa vadeli tedbirlerle çözümlenecek, büyük sermayenin istediği "mali sorunlar" halledilemez bile münasebetsiz bir kanunla tasarrufların sahiplerini koruyacak tedbirler getirilmesi de ertelenecekti. Bu arada büyük sermayenin şimdilik Meclisten yasa çıkarmak meselelerini köklü bir şekilde çözümlenemeyeceği içinde olmadığı da ortaya çıkmış oluyordu. Belki de bunun için bu "seçkin kadro" ya parlamentolar dahil edilmemiştir.

YENİ OLANAKLAR

Sermaye sınıfının finansman sorunlarını dikkate alan cephe hükümeti, Maliye Bakanlığınca yayınlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 17 sayılı Karar ile ilişkin tebliğ ile sermaye sınıfına yeni olanaklar sağladı.

8 Mayıs 1975 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan tebliğlerle, dövizle çevrilebilir Türk Lirası mevduat hesabı açma ve bunun üzerinden bankaların sermaye sınıfına kredi verebilme olanakları doğuyor. Türkiyede veya haricte yerleşik kişiler Türkiye'ye getirilmesi zorunlu olmayan dövizler karlılığında bu tür hesaplar açabilecekler.

Bankalar, munzam karşılıklar çıktıktan sonra, geri kalan miktarı verebilmek koşuluyla kredi verebilecek. Bu tür kredilere, Türkiye'de yürürlükte bulunan faiz oranları uygulanacak.

Kısa bir süre önce Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneğince yayınlanan raporda, "Özel sektör yatırımlarının 1975 yılında hızlandırılması için en etkin teşvik aracı finansman konusunda getirilecek kolaylıklar olacaktır. Özel sektörün sağladığı finansman kaynakları ise;

-Mevduat artışına dayalı olarak bankaların kredileme

olanaklarının genişlemesi,

-Sermaye piyasasındaki gelişmeye bağlı olarak hisse senedi ve tahvil satışı yoluyla sermaye piyasasından yararlanma,

-Bazı düzenlemeler getirmek suretiyle dış para sermaye piyasasından borçlanmadır. "denilmektedir.

Raporun, daha mükrekebi kurumadan, cephe iktidarı, bankaların, kredileme olanaklarının genişletme yolunda adımlar atmaya başladı. Dövizle çevrilebilir mevduat hesabından kredi açılabilmesi bu amaca yönelik. Sermaye sınıfına hizmetleri geçmişte kanıtlanmış Maliye Bakanı Yılmaz Ergene kon, kendisini bakanlık koltuğuna getirenlerin isteklerini, karşıladığı bu tür kararlarla karşılıyor.

Ancak, söz konusu karar bankaların kredi olanaklarını belki geliştirecek ama döviz sıkıntısının baş gösterdiği, devalüasyon söylentilerinin yaygınlaştığı buğünkü ortamda geçerli bir çözüm olacağına benzemiyor. Yatırılan dövizler, istenildiğinde Türk Lirasına dönüştürülebilir ve bu dönüşümde hesabın açıldığı günkü değeri o günkü döviz fiyatı esas alınacak. Bu durumda devalüasyon söylentileri nedeniyle, dövizlerle bu hesapta devalüasyon ya pılana dek bekletilirken, Türkiye'ye gelmesi muhtemel dö-

vizlerde bu hesaplara kayacak.

Petrolcülerin dövizlerinin de bu hesaba kayacağı yapılan tahminler arasında. Gerçekten tebliğde bunu kanıtlayabilecek bir hüküm var. Avrupa Para Piyasasında bu tür mevduata verilen faiz oranının %1.75 fazlasını Türkiye faiz olarak verebilecek. Faiz istenildiğinde yurt dışına transfer edilebilecek. Söz konusu tebliğde bulunmayan bir nokta, petrolcülerin, dövizlerini geri çektiğinde ne yapılacağı. Cephe iktidarına böyle bir soru yöneltmek yersiz. Kıbrıs bunalımında Türkiye'ye petrol vermeyenlere ne yaptılarsa bir benzerini de burada uygulayabiliriz. Yalvarırlar mı yakarırlar mı yoksa Avrupa Para Piyasasındaki faiz haddinden %2.75 mi fazla verirler? Orası onlar bilir.

Bizim bildiğimiz, Türkiye'yi emperyalizmin kucağına atmada yeni bir yolun tezgahlanmaya başladığıdır. Bu yöntem, Türkiye'yi, Sermaye sınıfının finansman sorunlarını çözebilecek için emperyalizmin kontrolüne daha da sokma çabasına geçiyor. Tebliğlerin anlaşılması ifadesi arithoda oynanan oyunlar açığa çıkarılacak ve halkımızın bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm doğrultusundaki mücadelesi sonuna dek sürecek.

Marx Ücret, Fiat ve Kor 10, -TL.	Jean Baby Ekonomi Politigin Temel prensipleri 15, -TL.
Kuusunen Diyalektik Materyalizm 10, -TL.	Pierre Jalée Üçüncü Dünyanın Yağması 15, -TL.
Basılmakta olan kitaplar:	
Lenin Materyalizm ve Ampirikritisizm	Lenin Felsefe Defterleri
Maurice Bouvier-Ajam Jean Ibarola Nicolas Pasquarelli	Engels
Ekonomik ve Sosyal Sözlük	L. Feuerbach ve klasik Alman Felsefesinin sonu
SOSYAL YAYINLAR. P. K. 716 İstanbul.	

KAMBOÇYA'YA YENİ AMERİKAN SALDIRISI

Kamboçya halkı yeniden Amerikan emperyalizminin saldırısına uğradı. Amerikan emperyalistleri, sıkıya geldikleri zaman başıvrılmaktan çekinmedikleri provokasyonlardan birini yeniden sahneye koydular. Kamboçya-Güney Vietnam sınır hattındaki bir adanın 8 mil açığında seyreden bir Amerikan ticaret gemisine el konulması, bu olayı hiç de "şaşkınlıkla" karşılamış gözükmeyen ABD yönetiminin Kamboçya'ya havadan ve denizden saldırıya geçmesi için bahane yapıldı.

Olaylar, ABD yönetiminin bu "alay"ı hazırlıksız karşılamadığını gösteriyordu. 12 Mayıs'ta ki olağan basın toplantısının üzerinden sadece bir saat geçtikten sonra gazeteciler yeniden Beyaz Saray'a çağırıldı. Bu nitelikteki bir olayın normal olarak Pentagon ya da Dışişleri Bakanlığı'na ilan edilmesi gerekirken Başkan Ford'un kendisi ulusal güvenlik kanesini toplantıya çağırıldı.

Amerikan emperyalistleri bu kez saldırılarını tezgahlamak için Amerikan yasalalarının saldırı gen, anti-demokratik hükümetlerinden yararlandılar. "Bu tür durumlarda" Devlet Başkanına silahlı kuvvetleri kullanma yetkisi veren yasa işletilerek ABD'nin yeniden Kamboçya'ya sal-

dırması Amerikan kamuoyuna zorla kabul ettirildi.

Amerika'nın saldırısının planlı bir saldırı olduğu, Çarşamba günü saldırıdan önce Sovunma Bakanlığı yetkililerinin söylediklerinden anlaşılıyordu. Kamboçya'nın hava gücüne sahip olmadığı ve donanmasının da bir Amerikan müdahalesine karşı koyacak güce olmadığı belirtiliyordu. Eski kukla hükümete sadık pilotlar, Phom Pen'in düşmesinden sonra Tayland havacılıklarına katılmışlardı. Kamboçya'da kalan uçakların hemen hepsi uçamaz hale gelmişti.

Son Amerikan saldırısıyla ABD, Tayland'ı Çin Hıncı çatışmaları içinde tutmayı planlıyordu. Kamboçya topraklarına yaptığı deniz çıkartması ve bombardıman için ABD, Tayland'daki üslerini kullandı. Tayland hükümeti, Vietnam ve Kamboçya'nın kutulmasından sonra bir süre denberini Amerikan üslerinin tasfiyesini istiyor, bu yolda tedbirler alacağını bildiriyordu.

Amerikan saldırısı, Tayland, Dışişleri Bakanlığı'nca bir "korantlık" ve "çilgınlık" olarak nitelendi. Dışişleri Bakanlığı yetkilileri yeni doğan durumda Kamboçya'nın karşılık vermesi halinde bu karşılığın Tayland'a yöneleceğini söylüyordu. Tayland hükümeti, "Mayaguez olayı'nın ertesinde Tayland'da hükümetin izni olmadan sokulan 1100 Amerikan deniz piyadesinin ülkeyi derhal terketmesini istedi. Başbakan Promaj, buna uyulmadığı takdirde "ciddi tedbirler" alınacağını, son olayın Tayland'ın egemenliğine yönelik bir saldırı olduğunu söyledi. ABD, Vietnam ve Kamboçya'daki yenilgisini yeni saldırılarla ve savışı yaygınlaştırma yoluyla telafiye çalışıyordu.

ABD'nin yeni bir saldırıya bahane ettiği son provokasyon, Amerikan emperyalizminin tarihinde yeni bir olay değil, 1964'te "Tonkin Körfezi olayı", Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin bombalanmasından bahane edilen bir provokasyondan başka birşey değildi. Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin karoslarında Amerikan casus gemisi "Pueblo"ya elkonulması da ABD saldırısına bir bahane yapılmıştı. Hatırlanırsa, "Pueblo"da dış görünüşüyle tıpkı bir ticaret gemisiydi. Kaldı ki, Kamboçya'ya son Amerikan saldırısı Mayaguez gemisinin serbest bırakılmasından sonra başladı.

Vietnam ve Kamboçya'nın kurtuluş safherinden sonra ABD, yenilgiyi hazmedemediğini her vesileyle göstermekten çekinmedi. ABD yönetimi, Vietnam ve Kamboçya halklarının zafarında

Amerikan emperyalizmini geriletmediği ve ABD'nin emperyalist dünyanın liderliği kavgasına darbe vurduğunu kabul etmek istemediler. Beyaz Saray sözcüsü Richard Young'ın "bize karşı olabilecek herkesin kendilerine karşı direneceğimizi bilmelerini istiyoruz" şeklindeki sözleri, ABD'nin, Formosa, Güney Kore, Endonezya, Filipinler vb. gibi ülkelerde gerici diktatörlükleri desteklemeye devam edeceğini gösteriyordu. Güneydoğu Asya'da Laos ve Tayland'da ABD'ye karşı büyüyen muhalefetin engellenmesi, bu ülkeyi yeniden sıcak çatışmalara sürüklenmesi bu planın bir parçasıydı. ABD'nin emperyalist dünyadaki önderliğini yitirmesini istemeyen Mao liderliğindeki Çin yöneticilerinin tutumu, bu tür provokasyonların uygulanması için elverişli bir ortam yaratıyordu.

Ford yönetimi, bunların yanısıra, 1976'da yapılacak Başkanlık seçimlerinin de hesabı içinde. Bu nedenle, Vietnam ve Kamboçya'da uğranılan yenilginin üstünün örtülmesi, başarısızlığın geri döndürülmesi gerekiyor. Fakat ABD'nin kendi içinde anti-militarist muhalefetin güçlenmesini engellemek, yapılacak saldırıların "kıtana uydur-

ulmasına" bağlı. Ford yönetimi, son "Mayaguez olayı'nın, Kamboçya'ya karşı girişilen saldırıya haklı göstereceğini umuyor.

YÜRÜYÜŞ dizgiye hazırlandı. Gü sıralarda gelen haberler, Mayaguez mürettebatının "kurta-rılması"ndan sonra, ABD deniz piyadelerinin çekilmeye hazırlandığı, fakat bu yönde somut bir gelişmenin olmadığı şeklindeydi.

Dünyadaki bütün demokratik güçlerin acil isteği, ulusal egemenlik haklarını, ve uluslararası hukuku pervasızca ihlal ederek başlatılan bu saldırının en kısa zamanda son bulmasıdır. Eğer Amerikan emperyalistleri bu saldırıyı çok geçmeden kendi insiyatifleriyle durdururlarsa, bundan çıkarılacak sonuç, Ford yönetiminin, kısa dönemli çıkarlarının yanısıra bu saldırıyla Kamboçya halkının sosyalizm yolundaki ilerlemesine karşı bir tehdit savurduğu sonucu olacaktır. Fakat ne olursa olsun, bu son provokasyon ve saldırı, Amerikan emperyalizminin ulusal hakları, uluslararası hukuk diye birşey tanımadığını ve çıkarları tehditde uğradığında her türlü deliliğe başvurması olasılığının ortadın kalkmadığını göstermektedir.

ABD: NEFESİ KESİLEN DEV

"ABD büyük bir toplumsal bunalımın eşliğindedir. " Bu sözler geçen hafta içinde bir Amerikan senatörü tarafından söylendi. Aslına bakılırsa, tüm dünya, bugüne kadar başarısını kuma gömmekten başka iş yapmayan Amerika'nın arada bir böyle "bilgece" laflar etmesine alıştı. Şaşırın pek olmuyor. Kimsenin şaşırmasının nedeni, kapitalizmin genel bunalımının gittikçe derinleştiğinin artık herkesçe görüldü bir gerçek olması. Bu bunalım yalnız ekonomi alanına sınırlı kalmıyor, aynı zamanda toplumsal ve kültürel alanlara da yayılıyor.

Fakat ekonomik bunalım eskiden çok daha fazla ağırlığı duyuruyor. Bu bunalım belirgin yönü, kitlelerin yoksullaşması ve işsiz yığınlarının artmasıyla atbaşı gitmesi.

Kimlerin yoksullaştığı ve kimlerin bu yoksullaşmadan yarar-

lanarak çıktığı iyice ortada ABD'de yıllık ortalama fiyat artışı yüzde 14'e ulaşıyor. Buna karşılık büyük tekellerde karların artış oranı 1974'ün ilk üç aylık döneminde yüzde 23, ilk altı ayında ise yüzde 25 oldu. Temel tüketim malları üreten işletmelerin 1974'ün ikinci altı ayındaki kar artış oranı yüzde 50-60 arasında değişiyor.

Buna karşılık ülkede işsizlik oranının yüzde 9'a ulaştığı bildiriliyor. Senatör Jackson'ın göre bu oran yıl sonundan önce yüzde 10'u aşmış olacak. İşsizleşmenin baş döndürücü hızını kavramak için, yalnız Mart ayında işsiz sayısının yarım milyon arttığını son beş ayın işsiz sayısının iki buçuk milyon olduğunu hatırlamak yeterlidir.

ABD'de işsizlik özelliklesanayî kesiminde etkili. Şubat ayında sanayî sektöründe işsizlik oranının yüzde 10, 9'dan

Mart ayında yüzde 12,5'a yükseldiği haber veriliyor. İşsizlikten en çok etkilenen sanayî kesimlerinin ise teksil ve otomobil sanayileri olduğu belirtiliyor. Ocak 1974'te yüzde 9,2 olan otomobil sanayisindeki işsizlik oranı Ocak 75'te yüzde 24'e fırladı. İnşaat sektöründe işsizlik oranının en yüksek olduğu alanlardan biri: Genel resmi istatistiklere göre bu sektörde işsizlik oranı Şubat ayında yüzde 15,9 iken Mart ayında yüzde 18,1'e yükseldi.

Bunun yanısıra işsizlik işçi sınıfının durumunu başka yönlerden de kötüleştiriyor. İşsizliğin ilk kurbanları kadınlar. Zenciler arasında da işsizlik oranının yüzde 14,5 olduğu bildiriliyor. 20 yaşının altındaki gençler arasında da işsizlik oranı yüzde 20'nin üzerindedir.

TEKELCİ DEVLET KAPİTALİZMİ

Kimileri işsizliğin neden olarak liberal dış ticarete konan sınırlamaları gösteriyor. Fakat olgular bu iddianı yalan-

lıyor. İşsizlik oranlarının artmasına rağmen ABD'nin son dış ticaret istatistikleri ihracatın oldukça hızlı bir gelişme içinde olduğunu kanıtıyor. ABD ihracat firmaları yetkilileri şimdiye kadar ihracat sektörüne girmeyen birçok Amerikan firmasının bu yıl dış ülkelere mal sattığını bildiriyorlar.

Gerçekten de Amerika'nın mamul mal ihracatı 1974'te 1973'e oranla yüzde 38, 1972'ye oranla ise yüzde 30'u yukarı çık-

hüseyin
baş

DEMİREL VE DIŞ POLİTİKADA ÇAĞDİŞİLİK

MC LİDERİ rolündeki Demirel'in Vietnam'da, salt Çinlilerin alnyazısını temelinde değiştirmekle kalmayıp, bizzat Amerikan politikasını büyük dönüşümler önüne getiren olguları yürekler acısı bir vurdumduymazlıkla karşılaması, çağdaş dünya politikasında vündiği bilimsel düzey göz önüne alındığında, Türkiye için gerçek bir talihsizlik olarak ortaya çıkmaktadır.

EMPERYALİZMLE misli görülmemiş bir inatla otuz yıldır boğuşan Çinlilerin halklarının kurtuluş savaşları, bilindiği gibi, Demokrasiden, insan özgürlüğünden yana olan dünya ulusları için her zaman bir saygınlık mihengi olmuştur. Gerçekten de emperyalizm - me karşı her cephede kıyasıya savaşan Üçüncü Dünya ülkelerinin giderek tüm mazlum ulusların haklı davaları yanında yer almak , dün olduğu gibi bugün de, saygın, sözü geçen politikaların vazgeçilmez koşulları olmakta devam etmektedir.

SAYGIN, kişilikli, özgürlükten ve halkların gerçek kurtuluşlarından yana politikaların, böylesine politikaları başlatıcı eden ülkelere neler kazandırdıklarının söylemeye gerek yok. Soğuk Savaş'ta bu yana olup-bitenlere gözümlü bakmakla, dünya'nın nereden gelişip neye gittiğini anlamak için yeterlidir. DP ve AP döneminde Orta Doğu'daki ileriyeye dönmek gelişmelere sırt çevirmek, Kore'de - Kore Nire ? - "BM ideali" yutturmacasıyla Amerikan emperyalizmine yurt çocuklarını feda etmek, Uluslararası forumlarda sistematik bir biçimde mazlum uluslara kan kusturan Anglo-Amerikan emperyalizminin yanında yer almak Türkiye'ye, kuşkusuz, hiç bir - onur kazandırmamış, hele Ulusal çıkarlarımızı zerre katkıda bulunmamıştır. Tam tersine bu tür icazetli dümenyü politikaları, bizim, ister istemez, potansiyel olarak birlikte olmamız gereken uluslar topluluğunun marjına itilmemize yol açmıştır. Soğuk Savaş'ın aldatıcı ortamında dış politikamız, yine, sürekli ve sistematik bir biçimde ülkenin gerçek çıkarlarıyla taban tabana zıt tercihlerle örtülmemiş, çaba harcanmıştır. Türkiye'nin, bu çağdaş politika anlayışından, özellikle son on yılda, Sosyalist kapı komşularıyla olan ilişkiler potansiyeline oranla, ne ölçüde yaya bırakıldığı ortadadır. Oysa bizim başkaları hesabına uyguladığımız salt kendi küpüne zarar veren hırçın politikaları, böylece yaranmak istediği - miz ülkeler bile yan çizmekte, Sosyalist uluslar topluluğuyla ilişkilerini arttırmak için neredeyse birbirlerini ezmektedirler. Acı gerçek, hele, Soğuk Savaş'ın tarihe gömülüp, kaba kuvvet politikasına artık semere vermediği şu dönemde daha da bir - açıklıkla ortaya çıkmaktadır. Pasifiğin yitip gitmiş adacıklarında, Büyük Savaş'tan otuz yıl sonra bile, dünyadan habersizliğin trajik-komik şaşkınlığına hala savaşçı sirdiren Japon askerleri örneği, Türkiye'de Soğuk Savaş'ın yöntemleriyle politika yapacaklarını sanan cehalet anıtları yok değil. On yılda ülkemize, başkalarına oranla, tarihsel coğrafya, kültürel açılardan en ayrıcalıklı yerde olmasına rağmen - lişkiler potansiyeline göre, hiç te layıkolmadığı bir yeri reva görenler, bugün de, her nasılsa ele geçirdikleri Devlet düzenini, bir kez daha, çağdaş, dümenyü politikalarına çevirmenin planladıkları.

ASLINDA bunu, bir ölçüde doğal karşılamak gerekir. Ne var ki, çağımızda, en tutucu iktidarlar bile, artık, halklarının çıkarlarını kör parmağın gözüne, açık seçik satışa çıkartmaktan buca buca kaçmakta, yurt satıcılığını daha ince üs tü kapalı yöntemlerle sürdürmeye başlamışlardır. Yurt ve halk çıkarlarını, açık seçik, pervasızca, iç ve dış kapitalizme peşkeş çekmek ancak, bizde çoğunca görüldüğü gibi, benden sonra tufan diyen, çağdaş kafaların, burnunun ucunu

görmekten aciz ilkel zihniyetlerin temsilcilerinin marifetleri arasında yer almaktadır. Bu , dünya'dan, çağın gerçeklerinden acınacak ölçüde nasipsiz takım, başıyla ayağıyla izlemekte sakınca görmemeleri dümenyü politikalarının, çok geçmeden, olayların - acımasız gerçeği karşısında, tuzla buz olup, ihanete varan hatalar su üstüne çıkınca da, pek ders almışa benzememekte, hele herhangi bir pişmanlık duymamaktadır. Örneğin Kore'de, tarihin en korkunç u tuturmacalarından birine balıklama dalarak yurt çocuklarını ateşe gönderenlerin, oyun tüm çıplaklığıyla ortaya çıkınca yüzlerinin kızardığı şüphelidir. Bugün Kore'de Türk Kurtuluş hareketinin ruhuna, anlamına taban tabana zıt koskoca bir hiç uğruna yaban elde toprağa düşen yurt çocuklarının hesabı henüz kimseden sorulmamıştır. Kuşku yok bu hesap sorulacak, bu tarih yeniden yazılacak . Ama bugün bütün bunların, uzakta bir yerlerde, Güney Kore'de Güneyin Amerikan kuklası Vietnam'ın satılmışlarına taş çıkar - tan, bin kez daha kukla, bin kez daha satılmış bir iğrenç dikta ve halk soyguncusu rejim için yapıldığını görenler, azıcık ta olsa utanmalı değiller midir?

NE ZEĞER... Eski Kurmay Başkanı Tural'ın açıklamalarına kulak veriniz. Orgeneral Tural AP'nin Güney Vietnam'a da asker göndermek istediğinden söz ediyor. Tıpkı DP'nin, Meclise bilersormak gereğini duymadan, yangından mal kaçırırçasına Kore'ye asker gönderdiği gibi. .AP gönlünde, felsefesinde yatan bu özlemine gerçek - leştirilmiş olsaydı, şu sıralarda tiksinti verici bir skandalla biten bir savaşta yitip gidecek olan yurt çocuklarının hesabını Türk halkına verecek miydi sanırsınız? Elbette ki hayır. . İç ve dış sermayenin temsilcilerinin felsefelerinde bu tür sorulara asla cevap verememek, verememek te mevcuttur çünkü. . .

BAY DEMİREL'in Kamboç ve Vietnam halklarının tüm ilerici ve demokrat dünyamın bayram ettiği zaferine hayıflanmıştı açıklar. Gazetecilerin bu konudaki sorularına verdiği, Devlet adamlığına ya kıymayan hafiflikteki yanıtlar, tüm anlamsızlığına rağmen, satılmış Tiyö için, talihli soyğun düzenleri bir anda tarumar olan, aralarında kuşkusuz, ünlü Morrison'un da bulunduğu trili ufaklı şirketler parabolü tüm halk talançıları için yüreğinin iyice yandığını yeteri açıklıkla göstermemiş midir?

BAY DEMİREL, kişi olarak, baş tacı ettiği sermaye felsefesi olarak Kamboçya'nın Vietnam'ın dibiyamını ezici çoğunluğunun başına bastığı zaferini tansa ne olur tanınmasa ne olur? Hiç. Fare dağa kiser dağın haberi olmaz. .Ama Türkiye ve ülkenin yüksek çıkar - ları için ayın şu asla söz konusu değildir. Çinlilerin de olup bitenler Amerikan emperyalizminin kaba kuvvet politikasının çöküşünü noktulayan ve hiç kuşkusuz etkilerini tüm dünya politikasında hayati önemde duyuracak olan büyük dönüşümlerin, oluşumların ifa desiydi. Çinlilerin halklarının zaferi, ayın zamanda tüm üçüncü dünya halklarının da zaferidir. Bu niteliğiyle de dünya uluslar topluluğunun ezici kesiminde saygınlığın simgesi, vazgeçilmez koşuludur. BayDemirel şimdilerde işte bu saygınlığı heder etmekte meşguldür. Böylesine bir saygınlığın uluslar topluluğunda, Türkiye'nin tüm ilişkilerinde oynayacağı paha biçilmez rolden acınacak ölçüde habersizdir.

EVET, Yirminci yüzyılın son çeyreğinde, Türkiye'nin ve Türk halkının yüksek çıkarlarının böylesine köhne, böylesine çağdaş bir felsefenin temsilcilerinin elinde bulunması, kısa bir süre için de olsa, büyük talihsizliktir.

de 100 bir artış göstererek 97 milyar dolara ulaştı. Tarımsal ürün ihracatında da aynı tempo gözüküyor. Bunlar ekonomiye canlılık getirmeye yetiyor mu? Yetmiyor. İşte günümüz tekelci devlet kapitalizminin bir türlü karşılayamadığı soru. Bu soru karşılanamadığı için, son aylar içinde bazı sektörlerde siparişlerin yükselmiş olması, ülkeyi içinde bulunduğu ekonomik bunalımdan kurtaracak bir işaret sayılmıyor.

Ekonomik bunalımın derinleşmesi ve işsizliğin alışılmadık boyutlara ulaşması, sarı yöneticilerin egemenliğinden kurtulamayan Amerikan sendika hareketi üzerinde de

olumsuz etki bırakıyor. Sendikalar, ücret artırma talepleri yerine, iş ve üretim garantisi bağlanması taleplerine ağırlık vermeye başlıyorlar. Örneğin New York'ta bir elektrik firmasındaki işçiler aralarındaki her beş kişiden birinin her üç haftada bir ücretsiz izinli sayılmasını kabul etmekte, Pan-Am işçileri ise işlerinden atılmama "güvencesi" karşılığında yüzde 11 düşük bir ücretle iş sözleşmesi imzalayabilmekte. İnşaat dalındaki işçiler, sendikaların oluru ile, yarı ücretleri karşılığında Roosevelt dönemini andıran bir fon sistemiyle birtakım kamu işlerinde çalıştırılıyor.

Otomobil, demir-çelik ve kara ulaşımı sektörlerinde bu yıl toplu sözleşme yok. 1967

de elde ettikleri "alt ödeme" /sub pay/ başarısının üstüne yatan sendikacılar şimdi kara kara düşünüyor. Amerika'da işsizlik sigortası normal ücretin ortalama yüzde 36' sını karşılamakta. Ne var ki, bu "alt ödeme" çok sınırlı dallarda uygulanabilmekte. Ayrıca işsizlik süresi uzadıkça ortada kalkıyor. Örneğin Chrysler'in 40 000 işsiz için 15 Nisan'da tüklenen bu fon, General Motors'un 100 000 işsiz için son bulacak. Sadece Ford, işsizlerine bu yıl sonuna kadar bu "alt ödeme"yi yapabilecek durumda.

Evet ABD'de işçi sınıfının durumu her geçen gün daha da kötüleşiyor. Bu hep böyle sürecek mi? 1975, bunalımın yoğun bir biçimde etkilediği sektör-

lerin pek çoğu için toplu sözleşme yılı. Bunların başında inşaat, demiryolu ve hava ulaşımı geliyor. İşveren ve sarı yöneticiler bu yıl 600 000' den dikalı PTT işçilerini dınlemek zorunda. Pasifik kıyılarında man işçileri de "sert" ve "keskin" bir mücadele vermeye hazırlanıyor. Ama asıl demiryolcular bu yılın sendika mücahadesini vermeye aday. Bu sonucular içinde çok güçlü olan bir sendika, 250 000 üyesi adına işverenin üç yıllık bir süre için önerdiği yüzde 41' lik bir ücret artışı reddedecek kadar kendini güçlü bulabiliyor. Bu sendikaların isten çıkarmaları önlemek için 18 Nisan'da aldığı grev kararı Başkan Ford'un müdahalesiyle iki ay için ertelendi.

resimi
TÜRKİYE
İŞÇİ SINIFI
TARİHİ

2. Sayı çıktı
3. Sayısı çıkıyor.

İNGİLTERE'DE ORTAK PAZAR KAVGASI

- TEKELLER VE ONLARIN HER TÜRLÜ SİYASAL UZANTILARI İLE ULUSAL EGEMENLİKTEN VE DEMOKRASİDEN YANA GÜÇLER ARASINDA YOĞUN BİR MÜCADELE VAR.
- İŞÇİ PARTİSİ YÖNETİMİNİN EGEMEN SINIFLAR YARARINA SÜRDÜRDÜĞÜ POLİTİKA, İNGİLTERE'DE İŞÇİ HAREKETİNİN BEL KEMİĞİNİ OLUŞTURAN AKTİF VE BİLİNÇLİ İŞÇİLER ÜZERİNDE KALICI BİR ETKİ BIRAKIYOR VE BIRAKACAK.

Ortak Pazar kavgasının sürdüğü tek-ülke Türkiye değil. Türkiye'de süregiden kavganın daha kızgın şimdi İngiliz politikasını hallaç pamuğu gibi atıyor. Tekeller ve onların her türlü siyasal uzantıları ile ulusal egemenlikten ve demokrasiden yana güçler arasında yoğun bir mücadele var. Bu mücadelenin sonucunu İngiltere'nin AET'de kalıp kalmaması konusunda Haziran ayında yapılacak referandum ortaya çıkaracak.

Bu mücadelenin ilginç yanlarından biri, az çok bir bütün görünümü veren siyasal gruplaşmaların da bu tartışma için saflara ayrılmaları. Bunların başında ünlü İşçi Partisi geliyor. İngiliz İşçi Partisi'nin iktidardaki sağ kanatı her zamanki gibi yine egemen sınıflardan, uluslararası tekellere, uluslararası tekellere den yana ağırlığını koyuyor.

1971'de İngiltere'nin Ortak Pazar'a girip girmemesi için İngiliz Avam Kamarasında oylama yapılırken, 69 "işçi" milletvekili iktidardaki Muhafazakarlarla birlikte "Ever" oyu kullanmış, 20 kadarını da çekimser kalmaları İngiltere'nin Ortak Pazar üyeliği kesinleşmişti.

İşçi Milletvekilleri, oylarını aldıkları işçi kitlelerinin istemine aykırı düşen bu tutumüne girmeselerdi, Muhafazakarlar bu oylamayı 333'e 287' i kaybedecekler ve İngiliz halkı Ortak Pazar asalağından kurtulacaktı. Olmadı. Bugün, tekellerin safında yine aynı cephe kuruluyor. 1971'de Wilson'un Heath'in yardımına koştuğunu hatırlayanlar, şimdi de Bayan Thatcher'in Wilson'un yardımına koşuşunu biraz da tebeşümle izliyorlar.

TEKELLERLE KOLKOLA

Bugün siyasal plandaki AET cephesinin bileşenlerinin başında Wilson geliyor. Kabinenin üçte ikisi onunla birlikte. Arkasında yüksek memurların büyük çoğunluğu, Muhafazakar milletvekillerinin tümüne yakını, istisnasız tüm Liberal milletvekilleri var. Bu "cephenin arkasında İngiliz Sanayi Konfederasyonu'nu görürüz. Büyük bir basın-yayın cephesi ise kamuoyunu AET'den yana oluşturma çabasında. Büyük çokuluslu şirketlerin ödenekleriyle beslenen Avrupa Hareketi de bu kampanyanın mali finansmanı meşgul.

İşçi Partisi'nin sağ kanat yöneticileri bu politikalarıyla kesinlikle İngiliz İşçi Hareketi'nin karşısında yer aldıkları ni ortaya koymuş oluyorlar. İşçi sınıfına karşı bu politika İşçi Partisi'nin bütünlüğünü ciddi biçimde tehdit ediyor. Parti yürütücülerinin önemli bir kesimi, aktif üyelerin büyük çoğunluğu, Parti genel kurulunun ezici çoğunluğu, Sendikalar Konfederasyonu ve tüm işçi hareketi Wilson'un bu politikasının karşısında.

İngiltere'de Ortak Pazar'cı güçlerin gerisinde kim var? Bunun için bir-iki rakama bakmak yeterli. 1000 kadar büyük şirket İngiliz ekonomisinin hakımı gücü durumunda. Fakat sadece elli şirket, 77 küsur milyar sterlinlik toplam ciro nun yarısından fazlasını kendi hesaplarına tutuyorlar. Bu şirketlerin başında BP, Shell-Transport, British-American Tobacco, Unilever, GEC, Esso Dunlop vb. geliyor. Bu şirketler ulusal şirketler olmaktan

çıkış durumda. Kârları da yatırımları da uluslararası düzeyde değerlendiriliyor. İktisatçılar, İngiltere'nin bugün içinde bulunduğu ve enflasyon ve bunalımın nedeninin yatırım azlığı ve sanayinin son yirmi yılda modernleştirilmemiş olması olduğunu söylüyorlar. Buna karşılık şirket raporları, İngiliz sanayi devlerinin yurt dışında yaptığı yatırımların artışıyla "övine-me" payı çıkarmakta.

HESAP KİTAP

Buğün İngiliz tekellerinin AET'de kalınmasından beledikleri üç temel yarar var. Birincisi, ülke içindeki iktidarlarını pekiştirmek. Bu pekiştirme Brüksel komisyonunun kararları aracılığıyla olacak. Brüksel'deki Ortak Pazar komisyonunun raporlarını İngiliz parlamentosunun onayından geçirme zorunluluğu yok, İngiliz sanayinin "üretimi rasyonelleştirme" planları içinde, ülkenin birçok bölgesinde hayati önemi olan kömür madenlerinden ve bazı temel sanayilerden vazgeçilmesi de yer alıyor. Bu tür kararların uygulanabilmesi için Parlamento muhalefetinin kısıtlanması gerekli.

Tekellerin beledikleri ikinci yarar, İngiliz halkının, ekonominin demokratik ve sosyalist yöntemlerle planlanması yönündeki özelemlerini tikayabilmek. Ülke ekonomisini daha çok dışa bağlı halde getirmek.

Varılmak istenen üçüncü hedef ise, Sosyalist dünyanın bu yüyen ekonomik gücüne ve sosyalizmin çekici örneğine karşı Batı Avrupa kapitalizminin güçlerini birleştirmek.

Kapitalist dünyanın ekonomik ve politik bütünleşmesi ise, sosyalizmin gelişmesini engelleyecek bir Avrupalı nükleer-askeri stratejinin temelini oluşturacak. Bu yüzden, İngiltere'yi AET'de tutma girişimlerini en başta destekleyen ülke, Avrupa'daki en güçlü Nato üyesi ve Ortak Pazar'ın enfidisi olan Batı Almanya.

KİMDEN ÇIKIYOR?

Diğer Ortak Pazar üyeleriyle yapılan pazarlıklar sonucu elde edilen "tavizler", İngiliz "işçi" hükümetinin hazırladığı bir Beyaz Kitap'ta yayımlandı. Bu kitapla Wilson yönetimi İngilizleri AET'de kalma yönünde oy kullanmaya çağırıyordu. Oysa, koparıldığı iddia edilen tavizlerin hiçbir temel konulara ilişkin değildi.

Buna karşılık İngiliz halkının AET üyeliği pahasına ödediği karşılık hiç de küçümse-nemek gibi değil. Örneğin ülkenin en büyük üç çelik fabrikası kapanma tehlikesiyle karşı karşıya. Bunun nedeni, Avrupa Çelik Topluluğunun İngiliz çelik üretimi için tespit tespit ettiği bir kota. Bu kota, İngiliz sanayinin üretebileceğinden az 20 milyon ton daha az. Yine AET Enerji Komisyonu bir ci süreden beri İngiliz kömür üretiminin daha az sayıda maden kullanılarak üretmesi konusunu tartışıyor. Bunun anlamı, büyük işçi yığınlarının işsizler ordusuna eklenmesi olacaktır.

Ödenen karşılık bununla kal-mıyor. Fakat İngiltere'nin AET içinde kalmasıyla bundan sonra ödenecekler çok daha büyük olacak. Ülkenin tüm ekonomik politikaları Brüksel

Komisyonu'nun denetimi altına girecek. Nükleer enerji sa-nayinin kurulmasından dolayı vergilerin saptanmasına kadar bir dizi ekonomik araç AET'nin denetimi altına girecek.

ÖZÜRÜ KABAHATİNDEN BÜYÜK

İşte İngiliz Sosyal demokrasinin sağ kanatı, ulusal egemenliğin uluslararası tekellere böylesine terk edilmesi karşısında direnecekleri yerde bunun için ellerinden geleni esirgmiyorlar. Üstelik ö-zürleri kabahatlerinden büyük Beyaz Kitap'ta şunu söylüyorlar: İngiltere'nin egemenliği zaten örneğin NATO üyeliği tarafından sınırlandırılmış değil mi? Dikkatli İngilizler bu özürün gerisinde yatan teslimiyetçiliği rahatlıkla görüyorlar: NATO'dan çıkarılmasın, rektiren bir gerçek nasıl olur da bir de AET'de kalmak için bir gerçek gösterilebilir?

Tekellerle gerçek demok-ratlar arasındaki mücadelenin sonucu şimdiden belli değil. Fakat belli olan ilk nokta var. Birincisi, İşçi Partisi yönetiminin egemen sınıflar yararına sürdürdüğü bu politika, İngiltere'de işçi hareketinin bel kemiğini oluşturan aktif ve bilinçli işçiler üzerinde kalıcı bir etki bırakmakta ve bırakacak. Çıkarılacak ders, İşçi Partisi yönetiminin yalnız AET konusundaki politikasını değil diğer alanlardaki politikasını da içine alacak. Ortada olan ikinci gerçek de, İngiltere'de işçi sınıfı hareketinin bugün eskisinden daha güçlü, daha örgütlü, kendisinin daha emin, daha bütünleşmiş ve daha kararlı olduğu.

Öncü kitabevi

- BİRİNCİ ENTERNASYONAL-Jacques Duclos (1971) LENİNİN NİŞANI, 1975 Mayıs KARL MARX ÖDÜLÜ) 20, -TL.
- ATEŞ-Henri Barbusse (GONCOURT EDEBİYAT ÖDÜLÜ) 30, -TL.
- KADIN VE MARKSİZM Marx-Engels-Lenin-Stalin 20, TL.
- MARKSİZM-LENİNİZM İN İDEOLOJİK VE POLİTİK DÜŞÜMANI: MAOİZM-Bilim İşçileri 15, -TL.
- TÜRKİYE'DE İLK SENDİKA "Sarıkışla'da 1932"- İbrahim Taçoğlu 10, -TL.

● BABEUF "Hayatı, Eserleri ve Siyasi Savunması"- Josette Lé pin 10, -TL.

● SIYASİ DÜŞÜNCE, HÜR-RİYETİ VE 1961 TÜRK ANAYASASI-Bülent Tanör 15, -TL.

● İZ-DÜŞÜMÜ-Bolaban 15, TL.

● AYDINLIK, Henri Barbusse 12,50, -TL.

● SOVYET ŞAIRLERİ AN -TOLOJİSİ-67 Şair (Beraat etti) 15, -TL.

● ÇIKACAK KİTAPLARIMIZ

● TEKELLER-Jean Pierre De lilez

● İSYANCI "KOMÜN GÜN LÜĞÜ"-Jules Valles

● KARL MARX'IN BİYOĞRAFİSİ-Bilim İşçileri Kurulu

● ÖNCÜ KİTABEVİ-Babalı Cad. No:8, Çoğaloğlu-İstanbul.

MARKS VE ENGELS'İN TOPLU ESERLERİ

Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks ve Engels'in bütün eserleri İngilizce olarak yayınlanmaya başladı. Moskoda daki Marksizm-Leninizm Enstitüsü'nün denetimi altında yıl rütülen bu büyük proje, ABD ve İngiltere'nin Marksist yayınevleri, "International Publishers" ve "Lawrence and Wishart", ve Sovyetler Birliği'nde de "Progress Publishers" tarafından gerçekleştirilecek.

Marks ve Engels'in bütün başlı yazılarını, mektuplarını ve şimdiye dek başlamamış olan elyazmalarını bir araya getirecek olan **Toplu Eserler**, 50 cilt halinde yayınlanacak

ve 10 yılda tamamlanacak. Bu yıl başında yayınlanan ilk ciltte Marks'ın 1835-1843 yılları arasında yazdığı mektuplar, şiirler, Rheinische Zeitung'da çıkan bazı makaleleri, doktora tezi ve Yunan felsefesi üzerine notları var. Nisan ayında yayınlanan ikinci cilt ise Engels'in 1838 ve 1842 yılları arasındaki çalışmalarına ayrılmış. Engels'in 18 yaşından 22 yaşına kadar yazdığı makaleler, mektuplar, şiirler, kitap eleştirileri ve çeviriler, "Genç Engels" hakkında değerli bilgiler veriyor.

İkinci cildin içeriği, Engels'in daha bu kadar gençken bile bilimsel yöneme ne denli ha-

kim ve çok çeşitli konularda derin bilgi sahibi olduğunu gösteriyor. İkinci ciltte Engels'in, "İncil'deki Çelişkiler" hakkına da bir incelemesi

Schelling'e karşı Hegel felsefesinin savunulması; Almanya'daki politik gelişmeler; Shakespear üzerine eleştiriler; Alman edebiyatının değerlendirilmesi; "Genç Almanya" hareketinin incelenmesi; yeni gelişmekte olan Alman kapitalizminin işçiler ve özellikle Wuppertal halkı üzerindeki etkileri; 1830 Devrimi'nden sonra Fransa ve İngiltere'deki durum hakkında çeşitli yazıları var.

YAKINMAK NİYE?

İKİDE BİR, bir yazar çıkar ortaya. Bir gazetenin sözümona sanat sayfasında sanatın yalan-yanlış ele alınışından, sanat sömürsü yapan ortalamaya bir aktüalite deyişinde sanatın sömürüldüğünden, sanatçının "üvey evlat muamelesi" gördüğünden yakını. Bu ar kadaşlar nasıl bir toplum düzeni içinde yaşadıkların unutulur, na sıl bir toplumun sanatçıları, yazarları olduklarını unutulur; daha önemlisi, buldukları yerin ağırlığını ya olduğundan ağır, ya olduğundan hafife alırlar ve hükümetleri bazen benzeri hükümetlere, onları da millete, şikayet eder dururlar. Sorunların, sürekli olarak o milletin henüz yerini yolunu bilmediği kapılarda çözmeye çalışırlar. Erbakan'ın kendini devlet sanması gibi, onlar da başvurdıkları kapıları gerçekten devlet sanıp, devletin sanatı sömürdüğün - den yakınırlar. Oysa, çoğu kez başvurdıkları, hep aynı çıkar iliş - kileriyle kurulmuş hükümet kapılarıdır.

Bu TÜRDEN yakınmaların en yakın örneklerinden birini 4 Ma - yıs 1975 günlü Yeni Ortam Gazetesi'nin sanat sayfasında çıkan bir yazıda gördüm. Oyun yazarlarımızdan Recep Bilginer'in imzasını taşıyan yazının başlığı "Sanat Sömürsü"dür. Yazıda, doğruca girişle, sömürünün devletten başladığı, devletin bir uygulayıcısı o - lan hükümetlerin bu sömürüsünü, devletin sömürsüsü olarak belir - diği yansıtılıyor. Sonra geçiliyor yayınevlerinden dert yanılmaya . Ardından da sıra geliyor aydının aydına ettiğine. Ardından ise, ga - zetelerin sanat sayfaları bu yakınmaların faydını alıyor.

SAYIN Bilginer'e göre: "Gazeteler artık sanat dışıdır. O eskiden, eski gübelerdeymiş. Şimdilerde, nasılsa bir gazetenin bir kö - şesini kapmış - herhangi bir değere sahip olmaktan çok, kişisel iliş - kilerinin yardımcıları - sanatın profesyonel gevezeleri, ellerinde ka - lem, sorumsuzca fetva verip duruyorlar. Hep kendi dostlarından , hep kendi küklerindeki kişilerden söz ediyorlar. ..."

YALAN MI dedikleri? Herhalde değil. Ama, tarifini yaptığı sanat sayfası da yazısının yer aldığı sayfaya pek benziyor. O zaman, de - diklerine kuşkuyla bakıyor okuyan. Böyle bir sayfanın baş köşesinde kendisi de yazısını yayımlatabildiğine göre? İşte, işler hep böyle karışıp dolaşiyor. Devlet tiyatrosuyla sorunlarımızı, onu yöneteniş başında tutan hükümet kapılarında çözmeye kalkıyoruz. Şehir Tiyat rolarıyla takışmalarımızı, bu işin özünden hiç bir şey anlamayan törenci, festivalci Belediye üyelerine duyuruyoruz. Yayınevleriyle iliş - kilerimizi, o yayınevleri sahiplerini senden benden çok önemse - liş ya da onları, başına buyruk koyan hükümetlerin topladığı yayın

kongrelerinde çözmeye çalışıyoruz da, örgütlerimizi bütümlü adına işletmek, gerekli tutumu açıklıkla almak aklımıza gelmiyor. Tiyat - rolarımızdan birinde bir oyunumuz oynanırsa çoğumuzun sesi kı - sılıyor. Geri çevrilirsek o zaman başında kendimizin bulunduğu kü - çük ve dağınık örgütlerimizi o hedefe doğru hareketi geçiriyoruz. Halk bize neden kibril ve kibril kutusu yapankimseler kadar ilgi duy - muyor, neden bizi bir kibril kutusuna sahi p çıktığı kadar sahi p çıkmı - yordıye gözlerimize yaşlar doluyor da, bizim denli sağın solunu gör - me olanağı bulamamış bu 'halka' nasıl bir örnek olduğumuzu kendi ken - dimize hiç sormuyoruz. Biz kendimizi yakmıyoruz bile, halkın bir gereksinmesine kibril kadar cevap veremiyorsak, halk bizimle iliş - ki kurmaz. Neden kursun? Bizim ona vereceğimiz salt bir örnek - tir. Başka hiç bir şey değil. Ve bu örnek, bir düşüncedir. Bu düşün - ce, yapıp-etmelerle yazılıp - çizilenler arasındaki tutarlılıkla oluş - turulur. Bunu düşünmeye başlayanlara ise, yazar arkadaşımızın su - nabildiği görünüm şu: " İhanet sanata sanattan, sanat adamına - gene sanat adamı demesek bile - aydın çevreden geliyor. Herkes bir baş kasının ayağına çelme takmaya çalışmakla başarı elde etmek pe - şindedir. . . "Görüyor musunuz manzarayı? Bunlar hep oluyor ve he - men hep bir ağızdan bunlar söyleniyor. Kimdir bu ihaneli yapanlar? öyleyse? Hem nazir başarı elde etmek? Ne adına? Kim pay alıyor bu başarıdan? Nasıl? Yoksa bireysel bir durgunluk mu bu başarı denen şey?

BİR KEZ söylene yeri var: Hak verilmez, alınır. Bu da, temel büyük değişimleri amaç edinmemiş hükümet kapılarından medet umarak, onların uzlaşma yolları arayarak değil, bu uygulamalara karşısızak orada kesin tavrımızı alarak, birlikte ve kesin tavr a - larak sağlanır.

BİR ZAMANLAR, Şehir Tiyatrolarına karşı Türk Tiyatro Ya - zarları Derneği bir boykot kararı almıştı. Sanat hayatımızın ilkbir - li direnmesi idi bu sanıyorum. Sonra, hiç bir şeycikler değişme - mişken boykot kaldırılmıştı. Vaadlere kanmak, belki de bazıla - rımızın işine gelmişti. O gün Derneğin yönetici üyelerinden biriy - di Bilginer. Bu gün de öyledir. Bir oldu bittiye getirilerek, genel kıvrda boykotun kaldırıldığı bildirilmiştir. Tekne böyle böyle batı - rılır işte. Bir taviz deliği şırdan, bir taviz deliği burdan, derken ağlaşmaya başlanır.

AĞLAMAYAN çocuğa meme verilmeyeceği doğrudur ama el in - saf artık, bizler de hala çocuksak!

adalet ağaoğlu

İnanma Güvercinlere

Güvercinlere inanma alanlardaki kardeşim! Biliyorum inandığın için alkışlıyorsun havalandığı vakit ak güvercinler, biliyorum kendi ellerinle bırakmış gibi başının üstündeki gökyüzüne çoşkuyla havalanıyor özlemin. İnancın var ya daha iyi yaşayacağına, kıyında kışende sakladığın umut var ya, diyorsun ya bir gün gelip çocukların kavuşur benim olamadığıma çocuklarım edinirler benim tadamadığıma yaşadığım kadar yoz olmaz onların yaşayacağı, işte o gün gelmiş gibi havalanıyor çoşkuyla alkışladığın güvercin. İnanma güvercinlere alanları dolduran kardeşim! Bir elin tutup tutup bıraktığı güvercinlere, kürsülerde konuşup konuşup bir ağzın, sözlere bulayıp bulayıp bıraktığı Biliyorum inandığın için alkışlıyorsun havalandığı vakit ak güvercinler, biliyorum ak olduğu için, güvercin olduğu için, biliyorum bırakmak olduğu için için içinde! Bir seni bir türlü kirlenmeyen yanınsa biri barışçı tutkun, bir türlü düştürmeyen tetiği, biri de özgürlük isteğin kendi tutsaklığına! İnanma kardeşim edilen söze, verilen umuda salınan güvercinlere! Ak değıldir arınmanın rengi her zaman, barışın simgesi güvercin değıldir, özgürlük değıldir salıvermenin anlamı! İnancın bu kadar kolay gelinir mi deme, yanlış bu kadar güzel gizlenir mi deme, yalan bu kadar içten söylenir mi deme, düşün alkışlamadan önce!

Kemal ÖZER

● FEODAL TOPLUMDAN YİRİMİN - Cİ YÜZYILA

Leo Huberman (Tükendli) 15, -TL.

● EMPERYALİZMİN TÜRKİYE'YE

GİRİŞ

Orhan Kurmuş 20, -TL.

● BİLİMSSEL SOSYALİZM VE SOS - YAL DEMOKRASİ

Vassine/Gribov/ 8, -TL.

● AYDINLAR VE SINIF MÜCADE - LESİ

Prevost/Casaño/Metzger 10, -TL.

● DİYALEKTİK VE TARİHİ MATER YALİZM

Spirkin/Yakhot 15, -TL.

● KAPİTALİZMİN EKONOMİ POLİ TİĞİ

Ryndina/Chernikov 25, -TL.

● SENDİKALAR ÜZERİNE

Marx/Engels/Lenin 25, -TL.

● ENDÜSTRİLEŞME SÜRECİNİN TEMEL SORUNLARI

Yalçın Küçük 30, -TL.

● İKİ AÇIDAN T. İ. P. DAVASI

Behice Boran/Necla Fertan 15, -TL.

● FANON VE AFRIKA'DA SINIF - LAR

Jack Woddis 15, -TL.

● MARXİZM VE MAOİZM

V. Krtsov 20, -TL.

● ŞİLİ DEVRİMİNİN ÖÜRETTİK - LERİ

Rene Castillo 12, 50, -TL.

marksizm ve maoizm

v. kriptsov

marksizm ve maoculuk maoculuk ve anti - marksist felsefesi maoculuğun temel ideolojik kaynakları pratiğin yok edilmiş anti - hümanizm ve serüvenci politika «kültür devrimi» ve çin işçi sınıfı «büyük sıçrama» ve sonuçları maoculuğun özü ve politikası maocu dış politikanın ideolojik temelleri ulusal kurtuluş hareketi

özcan
kesgeç

İŞÇİ SINIFININ EKONOMİK ÖRGÜTLERİ VE BÜTÜNLÜK

Dünya sistemler dengesi gün geçtikçe değişiyor. Bu değişimin işçi sınıfı ve emekçi halk yığınlarından yana bir düzenin oluşumuna doğru olduğu gözle görülebilir. Emperyalist-Kapitalist sistem doğal çöküşüne gidiyor. Emekçi yığınların demokratik istemleri, bilinçleri, özgür ve sömürsüz bir dünyanın tohumlarını saçıyor. Yeşertiyor.

Ülkemizde de işçi sınıfımız ve emekçi halkımız bu gelişmelerden dışarda, arkada değil.

Kapitalizmin çöküşü, evrensel boyutlar içinde, bima bağımlı, bu yelpazenin içinde yer alan ülkelerde de görülmüyor. Bunun sorunu - rı taşınmıyor.

Sermaye, düzeni ile varlığını sürdürdürebilmenin amansız uğraşını veriyor. "Can havli" ile çırpınıyor. Var olan siyasal ekonomiyi sosyal tüm gücünü bu yolda harcıyor.

Kendi birliğini; temelde uzlaşmaz olmayan çelişkilerini ve ayrı ayrı görünüşte aslında temelde bir ve tek olan ayrıntılarını, bir yana atarak sağlıyor. İşveren sendikaları, odalar, işadamları dernekleri gibi örgütsel yapılarında da tekelleşiyor hemen.

28 Nisan 1975 günü işverenler sendikası'nın çağrısı ile İstanbul'da yapılan, Ticaret ve Sanayi Odalarının, iş adamları derneğini ve bir çok sermaye örgütlerinin, bu arada KOÇ ve Eczacıbaşı'nın da katıldığı toplantı, yapılan konuşmalar alınan kararlar bunu gösteriyor mu? Bu tür toplantılardan basına kapalı ve GİZLİ yapılar bu yargıyı doğrulamıyor mu?

İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız açısından, onların demokratik siyasal ve ekonomik örgütleri açısından bu bilinçli bilinçselliğin varlığını söylemek elbette pek kolay değil. Fakat sıradan bima yönetişin varlığını görmek kıvrak veriyor.

Devrimci sendikalar ve devrimci sendikalarda örgütlenen işçiler yıllardır bunu gerçekleştirmenin kavgasını verdiler. Bugün çok ileri aşamalara geçme noktasındadırlar.

Açlığın, yokluğun, baskının, kısaca demokrasinin tüm boyutları ile geçerli ve işler olmadıkları bir ortamda sall toplanış sözleşmeleri yolu ile verilen ekonomik mücadelenin yelmediğini ortaya koy - mayan işçileri ve sendikacı'ya şüphle ile bakılmasının başka anlam var mı?

İşçilere yıllardır siyasal yapının dışında kalmasını, politika yapmasını, özcesi taraf olarak, bunu bile bile, taraf değişim işçesine dayanmasını örgütleyen, akortuzsuz bir yapı içinde, akortlu bir seymişcesine imaj yaratan Türk-İş'in bilip lükkenmesini başka nasıl izali ederiz.

İşçi sınıfının politik, siyasal gerçeğini savunma ve örgütlenmesinde, ekonomik mücadele örgütü olmasında bu doğruyu şaşmaz bir pusula olarak ortaya koyan DİSK'in (Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) bu imajının gerçekliğini, işçilerimizin kardi politikalarının biliminin gereği olduğuna inandıkları için DİSK'e akın ettiklerini görmeyen gözler, şüphle yoktur ki, sermayenin de-

ğildir. Sermaye bu oluşumu çok iyi bilmektedir. Maşalardır bunu göremeyen.

İşçi sınıfının bu devrimci örgüt birliği, DİSK çatısında bütünlük me aşamasına gelmiştir.

DİSK bağlı sendikaların yalnızca huküksal bir kuruluşu değil - dir.

Devrimci bütünlüğü içeren boyutlarda bir bütünlüktür var olan Demokratik-merkezi yapısı bunun gereğidir.

Örgütlenme-egitim-yayın-aidal gibi görevlerin hepsi de DİSK bütünlüğünü amaçlar.

Genelde var olan, var olacak olan politik bütünlük, işçi sınıfının biliminin politikasını bütünlüğüdür.

Siyasal platformda da bu yapı, işçileri kendi siyasal partilerinin de bütünlüküne yönelmeyi amaçlar.

Demokratik mücadele, demokrasinin tüm kural ve kurumları ile ve tüm içeriği ile işlenmesini sağlama mücadelesinde, tüm yaklaşımların genel doğrudan sapmadan yapar. Sosyalist olmayan siyasal partilerle ve diğer demokratik örgütlerle olan dayanışmasında demokrasi kavgası vardır.

Hiç bir güc işçi sınıfının demokratik iktidarını amaçlamayan, sosyalist olmayan bir siyasal yapı içinde lutsak etmeye yetmez o - rum.

İşte bu özellikleri ile, sarı ve gerici sendikacılıktan, işçi sınıfı um demokratik mücadelesini saptıran anlayıştan ayrılmıştır DİSK. Bu yönleri ve anlayışı ile, emekçi halkımızın da gözü DİSK e çevrilmiştir. Ommu da demokratik mücadelesidir DİSK'in mücade - lesi.

İşçi sınıfının siyasal örgütü değildir elbet. Siyasal örgütün ge - rekliğini de bu bilinçle savunur.

DİSK, geçerli bir ekonomik mücadelenin demokratik bir ortamda yapılabileceğini de bilmektedir. Demokrasinin yaşaması ve sı - mularının genişletilmesi ve demokrasinin aynı zamanda işçiler için de işlenmesini sağlamak için bunları engelleyen düzenleme - re karşı çıkar. Karşı çıkarırken önerilerini getirir. Açık seçik ka - mı oyunda larlıştır hale sokar. İşle referandum "işçilerin özgür - ce sendikaların seçme hakkı" bunlardan biridir. Buna karşı olanlar - lar aslında bu özü bildiklerinden, bu öze karşı olanlardır.

İşçi söz ve karar sahibidir yöneliminde. Demokratik ilkeler bir - liği yönelim sistemidir.

İşte bunlardır DİSK'i DİSK yapan, yapacak olan.

Pek çok alanda olduğu gibi; devrimci demokratik ekonomik ör - gütlü olmanın gerektirdiği bütünlüğü sağlıyacaktır. Bu bütünlük işçi sınıfının örgütlenmesinin bir ögesi ayrılmaz bir unsurdur.

Her zaman yeni ve ileri bir devrimci aşamanın uğraşı vardır, var olacaktır.

Bugün din değil, yarın elbette bugün olmayacaktır.

DİSK KONGRESİ

DİSK'in Kongresi, 21 Mayıs ' ta İstanbul'da toplanacak Kongre hazırlıkları tamamlandı. 8 yıllık mücadelesiyle işçi sınıfının sendikal mücadelelerine ön - derlik eden DİSK, yeni sınavla - rın eşliğinde, Kongre'de Türkiye İşçi Hareketinin sendikal sorun - ları yanısıra demokrasi mücade - lesinde DİSK'in yeri tartışılıp, değerlendirilecek. Sermaye Cep hesi karşısında DİSK'in görev - leri saptanacak.

Kuruluşundan Bugüne

Gelişen DİSK

Türk-İş bünyesinde gelişen bu - tarlı, namuslu ve kararlı sendi - kacılık anlayışı, 13. Şubat, 1967 de DİSK kuruluşunda samutlan - dı. İşçi çıkarlarına bu ülke ge - çeklerine ters düşen Türk-İş'in "sarı sendikacılık" anlayışı, 60 kr. luk ücret zammı için greve - giden ve bu nedenle kurşunla - non Zonguldak işçilerinin dire -

nisi ile iyice anlaşıldı. Paşabah - çe Şişe ve Cam Fabrikasındaki grevi destekleyen sendikaları, "5 kr. için işçiyi satanlar" Türk İş'ten geçici olarak ihraç etti - ler. Arkasından Mannesmann Bo - ru fabrikasındaki sözleşmede, Maden-İş Başkanı Kemal Türk - ler'in çabalarına rağmen, Türk - İş yöneticileri işçilerin hakları - nı uyuştular. Bu gelişmeler Üze - rine; Maden-İş, Lastik-İş, Gıda - İş, Kimya-İş, Basın-İş, sendika - ları Türk-İş'ten ayrılarak DİSK 'i kurdular. Bu sendikalar " niçin ayrıldıklarını" şöyle açıkladı - lar:

"Türk-İş içinde kalmak, yöne - timi işçiden yana olanlara dev - relemek yolları artık tamamen tı - kanmıştır. Türk-İş çıkarıcı sendi - kacılığın, işrafın ve yerli yaban - cı "Amürcülerle hizmetin temsil - cisi olmuştur."

DİSK'in kuruluşu, işçi sınıfı -

nin ekonomik ve sosyal mücade - lesinde bir aşama oldu. İşçi hak - larını almak ve alınan hakları korumakta başarılılar, DİSK'in ge - lişimini hızlandırdı. Bu gelişim, sermayeye karşısına almakta pek - te istekli olmayan Türk-İş yöne - ticilerinin, aynı zamanda 1961 de kurulan TİP kurucuları olan DİSK yöneticileri hakkında yarı - lan ve iftira kampanyası açma - larına neden oldu. Ama işçi sınıfı daha iyi ücret ve çalışma koşulları, sendikal hakları için Rabak'ta, Türk Demir-Döküm - de, Sungurlar'da, Gislavst'te, Bossa'da, Zanguldak'ta, Aliağ'a da direndi. İşverene, işverene - rin kiralık katillerine ve Türk - İş'e karşı. Olaylarda, grevci iş - çiler polis ve jandarmayı dakar - şısında buldular.

Sanunda sermaye kurtuluşu, 274 ve 275 sayılı yasaların de - ğiştirilmesinde buldu. Buna DİSK ve ilerici bağımsız sendikaların çatısı altında toplanan işçiler 15-16 Haziran direnişiyile ce - vap verdi. TİP demokratik kaza -

nımlarını korumakta kararlı iş - çisi sınıfının yanında "sendika s - me özgürlüğü" için mücadele et - ti. Yasanın iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu. Yasa - nın önemli maddeleri iptal edil - di.

12 Mart'ı izleyen faşist dö - nemde grevlerin yasaklanması -

no, işçilerin baskı altında tutul - masına rağmen DİSK'i sindirme ve dağıtma çabaları sonuçsuz, keldi. San bir yıldı peş peşe bağımsız sendikalar DİSK'e ka - tılıyor. DİSK kuruluşunun 8. yıl - lını daldururken anurlu ve güç - lü mücadelesi büyüyor ve geli - şiyor.

DİSK GENEL BAŞKANI KEMAL TÜRKLER